Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 6 (2294).
8 СЕШАНБА ЯНВАРЬ 1974 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

1974 ЙИЛ МАРРАЛАРИ ЧОРЛАЯПТИ

Ҳар бир кун — зарбдор

«Ташхимсельмаш» заводининг ишчилари, техниклари ва инженерлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига қарата Мурожаатига «Аниқловчи йилда — зарбдор меҳнат қиламиз!» — деб жавоб қайтардилар.

Корхона меҳнатчилари янги йилнинг биринчи куниданоқ ана шундай кайфият билан иш бошладилар. Улар шу куни қилинган иш натижаларини сабрсизлик билан кутардилар. Иш куни муваффақиятли тугади. Завод деҳқонлар учун «ОВХ —14» маркали 15 та пуркагич аппарат ишлаб чиқарди. Бу— 1973 йилда ишлаб чиқариш мўлжалланганиндан битта агрегат кўпдир. Шу куни механика-йиғув цехининг Одил Муқимжонов бошлиқ слесарлар бригадаси, айниқса зўр ғайрат билан ишлади. Бригада шу йил ҳисобига пландан ташқари дастлабки машинани тайёрлаб берди. Редуктор, вентилятор, насос ва приводдан иборат асосий узелни агрегатга ўрнатиш юзасидан коллектив бажарган ишга аъло баҳо берилди.

— «Биз эртага бугунгидан яхшироқ ишлайдиган бўлсак, у ҳолда планларимиз бажарилибгина қолмай, балки ошириб бажарилади ҳам» деб Мурожаатда жуда тўғри айтилган деди О. Муқимжонов.— Бригадамиз коллективи жонажон Коммунистик партия даъватига жавобан ўз зиммасига 1974 йилнинг ҳар бир кунини смена топшириғини ошириб бажариш билан нишонлаш мажбуриятини олди. Бизда бунинг учун барча имкониятлар мавжуд. Рационализаторларнинг ёрдами билан бизда пневматик инструментларнинг ҳаммаси такомиллаштирилган. Бу эса меҳнат унумдорлигини бир ярим баравар ошириш имконини берди. Бригадаларимиздаги ҳар бир слесарь бири-бирига ўхшаш 5—6 операцияни ўзлаштириб олди ва ҳозир ўртоқларидан ҳар бирининг ишини бажара олади.

Фрезерчи Равкат Ҳисамутдинов ва токарь Илья Гендельман ўз мажбуриятларига: «Ҳар бир сменада камида бир ярим норма бажарамиз!» сўзларини ёзиб қўйишди. Николай Черников бошлиқ йиғувчи слесарлар бригадасининг аъзолари, мастер Рафаил Косс бошлиқ механика-йиғув цехи бўёқчилик участкасининг коллективи ва бошқалар ҳам ўз ўртоқларига эргашиб, зиммаларига шахсий оширилган мажбуриятлар олишди.

«Ташхимсельмаш» заводи — қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш олиб бориш ва дефолиация қилиш учун мўлжалланган пуркагичларни ишлаб чиқарувчи мамлакатдаги ягона корхонадир. Бу йил мамлакат деҳқонлари шу заводдан ўтган йилдагига нисбатан 300 та кўп пуркагич машина олади. Бу машиналарнинг юзтаси топшириқдан ташқари тайёрланади. Ана шу рақам завод коллективи 1973 йил арафасида қабул қилган муқобил планда кўрсатилган. Бунинг учун заводда барча резервлар ҳисобга олинди. Чунончи, шу йилнинг ўзидаёқ бу ерда куйдириладиган пенополистерланган моделлар участкаси деб аталган республикадаги биринчи участка тўла қувват билан ишлай бошлайди. Шу усулда ишлаб чиқарилган деталларни механик тарзда ишлаш деярли талаб қилинмайди.

Завод цехларида қўшимча суратда махсус за агрегат станоклар ўрнатиш, шунингдек, пластмассалардан тайёрланаётган деталлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш кўзда тутилади. Пуркагичларни модернизация қилиш ишлари бошлаб юборилди. Бу эса, агрегатнинг унумдорлигини ошириш, уни пишиқ ва кўпга чидайдиган қилиш имконини беради. Завод коллективи олдида турган вазифаларни ҳал қилишда корхона рационализаторлари катта ёрдам беришга аҳд қилдилар. Уларнинг кўпчилиги 1974 йил учун шахсий ижодий план қабул қилди.

В. ШЕВЦОВ
ЎзТАГ мухбири.

Тонгги газеталарда

◆ **КПСС Марказий Комитети «Рабоче — крестьянский корреспондент» журнали редакциясини, унинг авторлари ва журналхонларини журналнинг биринчи сони босилиб чиққан куннинг 50 йиллиги билан самимий табриклайди.**

◆ КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко бугун Татаристон АССРга келди.

◆ **КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономарев бошчилигидаги КПСС делегацияси «Проблемы мира и социализма» журналининг ишини муҳокама қилиш мақсадида Коммунистик ва ишчи партиялар вакиллари кенгашида қатнашиш учун 6 январда Москвадан Прагага жўнаб кетди.**

◆ КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан, Миср Араб Социалистик Иттифоқи Марказий Комитетининг аъзоси, Араб Социалистик Иттифоқи Марказий Комитетининг социалистик мамлакатлар билан алоқа бўлими мудири Муҳаммад Идрис бошчилигидаги Араб Социалистик Иттифоқи делегацияси 5 январда Москвага келди.

Кўп нусхада босилди

«Ўзбекистон» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити тўғрисидаги материаллар тўпламини ўзбек тилида босиб чиқарди.

Тўплам кўп нусхада нашр этилди.

(ЎзТАГ).

ВАТАННИНГ ЮКСАК МУКОФОТИ

„Ташсельмаш“лик қаҳрамон

«ТАШСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИНИНГ ТОКАРЬ РАСТОЧНИГИ БОРИС ВЛАДИМИРОВИЧ ЕФРЕМОВГА 1973 ЙИЛ ПЛАНЛАРИ ВА ҚАБУЛ ҚИЛГАН СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИНИ ОШИРИБ БАЖАРИШДА ЭРИШГАН МУВАФФАҚИЯТЛАРИ УЧУН СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИЛДИ.

У 18 ёшда «Ташсельмаш»га келиб, станокда ишлай бошлади. Металчилик касбининг сирларини ўрганди, дастлаб чархловчилик қилди. Ўзига топширилган ишга меҳр қўйганлиги, кўп нарсани билишга, кўп нарса беришга бўлган интилиши уни бошқа участкаларга олиб келди. Тез вақт ичида у фрезерчилик касбини, кейин эса токарь-расточниклик касбини эгаллаб олди. Бу касб унга жуда маъқул бўлиб қолди: амалда у ҳар куни бирон бир янги, қизиқ нарсага дуч келарди, «нотаниш» ишларга қўл урарди. Бу ишларни эса чуқур ўйламасдан, ишга ижодий ёндошмасдан бажариш мумкин эмас эди. Асбобсозлик цехида юксак маҳоратли мутахассислар кўп, лекин шундай бўлса ҳам энг мураккаб операциялар Борис Ефремовга топшириларди.

Участка асосий ишлаб чиқаришда деталлар тайёрлаш, узеллар йиғиш учун мураккаб мосламалар тайёрлайди. Одатда, бу ишларнинг ҳаммаси тез бажарилиши керак бўларди.

Оснасткани ўз муддатида, сифатли қилиб тайёрлаш тезкор токарнинг шиори. Борис Ефремовнинг ҳисобида ўнлаб қимматли рационализаторлик таклифлари борлиги ҳам мана шу билан изоҳланади.

Сўнгги ўн йил мобайнида корхонада ишлаб чиқариш объектлари бирининг кетидан бири алмашиб турибди — корхона конвейеридан илгаригиларидан унумли бўлган тўрт қаторли «Ўзбекистон», «ХН-3,6» ва бошқа машиналар тушаяпти. Янги техникани ишлаб чиқаришни қисқа вақт ичида ўзлаштиришда асбобсозлик цехида тайёрланган мосламалар жуда қўл келяпти.

Б. Ефремов корхонада меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йиллик планни 3,5 йилда бажариш ташаббускоридир. Юзлаб ишчилар ундан намуна олишди.

Новатор ўз мажбуриятларини қандай бажаряпти? Ҳар галгидек бу гал ҳам, у қисқа, маъноли қилиб жавоб берди.

— 1974 йил 1 Май арафасида беш йиллик план бажарилганлиги ҳақида рапорт бераман.

Барча маҳсулотни у аъло сифатда топширади.

Ўтган йилда тошкентлик машинасоз мусобақа пешқадамларининг Бутуниттифоқ йўқламасида иштирок этди. Жумладан, у «эфир»да Днепропетровскдаги комбайн заводининг токари В. Лихолат ва Олмаотадаги оғир машинасозлик заводининг расточниги А. Варламов билан танишди. Шундан кейин ишлаб чиқариш новаторлари бир-бирларининг ҳузурларига бориб, ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Ирмоқлардан дарёлар ҳосил бўлганидек, ҳар бир ишчининг ҳаракатидан бутун коллективнинг умумий ишлаб чиқариш кўрсаткичлари юзага келади. «Ташсельмаш» беш йилликнинг уч йили топшириғини муваффақият билан бажарди, пландан ташқари 338 минг сўмлик маҳсулот реализация қилиб, қўшимча 7 та «зангори кема» ишлаб чиқарди. Беш йилликнинг тўртинчи йили топшириғини 28 декабрда бажариш, пландан ташқари 450 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш машинасозларнинг янги марраси.

— Бизнинг коллективимиз шонли анъанага амал қилиб, — дейди партия комитетининг секретари С. Тожиев, — янги вазифаларни ҳам шараф билан бажаради. Бизда юзлаб меҳнат зарбдорлари, юксак малакали ишчилар бор. Борис Ефремовга берилган юксак мукофот мамлакатдаги ўхшаш корхоналар орасидаги Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида мана саккиз кварталдирки биринчиликни қўлдан бермай келаётган заводимиз коллективи меҳнатига берилган юксак баҳо ҳамдир.

М. САВЕЛЬЕВ.

Ишчи ўйлари

МАШИНАСОЗЛАР ШИОРИ

КПСС Марказий Комитетининг беш йиллик аниқловчи тўртинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан партияга, совет халқига Мурожаати агрегат заводи машинасозлари қалбидан чуқур жой олди.

1974 йилда корхона коллективи олдида улкан вазифалар турибди. Бу йил маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ва буюмларни реализация қилиш ҳажми қарийб 2 миллион сўмга ошади. Бу ўринда шуни ҳам айтиш керакки, заводимизнинг ҳар бир ишчиси ўзининг умумколлектив ишига қўшадиган улушини аниқ белгилаб олиши, йиллик ва тўрт йиллик топшириқларини барвақт адо этиш йўлида бутун имкониятларни ишга солиши, фақат аъло сифатли маҳсулот топшириши, ўз тажрибасини ёшларга ўргатиши катта аҳамият касб этади.

Масалан, менинг ўзим ҳозирги пайтда Қ. Собировга токарлик ҳунарини ўргатяпман. У меҳнатнинг илғор усулларини тезлик билан ўзлаштирмоқда. У Тошкент Политехника институтининг сиртқи курсида таълим олаяпти, назарияни практика билан қўшиб олиб бормоқда.

Мен йиллик топшириқни 10 сентябрга бажариш мажбуриятини олдим. Бизнинг цехимизда беш йиллик топшириқни муддатидан илгари бажарган ишчилар кўпчиликни ташкил этади. Улар орасида Х. Собиров, Г. Галиев ва бошқалар бор.

Л. АЛЕХИНА,
агрегат заводи 1-цехининг токари.

Тўқимачилик комбинати пардозлаш фабрикасининг контрол-браклаш цехи мастерининг ўринбосари В. И. Курсаковани кўпчилик ёшлар ўз устозлари деб биладилар. Чунки чорак асрдан зиёд меҳнат фаолияти давомида Вера Ивановна ўнлаб ёш ишчиларни тайёрлаб етиштирган.

СУРАТДА: В. Курсакова (ўнгда) ёшишчи Н. Мударрисовага браклаш касбининг сирларини ўргатмоқда.

В. Белоплотов фотоси.

БИР ЙЎЛА ИККИ УЙ

«Ташпромстрой» трестига қарашли 50-қурилиш-монтаж бошқармасида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган бинокор Мамадали Чориев етакчи бўлган бригада аъзолари тўққизинчи беш йилликнинг аниқловчи йили план топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун бор имкониятлардан унумли фойдаланмоқдалар.

Коллектив 32 кишидан иборат бўлиб, уларнинг ҳар бири уч-тўрт касбни пухта биладиган тажрибали бинокорлардир. Улар шу кунларда Юнусобод массивининг «Д-2» кварталида бир йўла иккита 120 квартирали турар жой биноси қурилишида меҳнат қилишаяпти. Бригада аъзоларидан С. Саидов, А. Халилов, О. Раҳматов ва П. Бондаренко каби кўплаб қурувчилар кунлик нормаларини 1,5—2 ҳиссадан адо этиб, бошқаларга намуна бўляпти.

Бригада аъзоларидан бир группаси шу кунларда 120 квартирали 25-уй қурилишида жадаллик билан ишламоқда.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

ФИЛЬМЛАР ОЙЛИГИ

Бугун

пойтахтдаги «Дружба» кинотеатрида Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллик юбилейига бағишлаб ҳужжатли фильмлар ойлиги бошланди. Томошабинлар Совет Ўзбекистони меҳнаткашларининг социализм даврида эришган ютуқларига бағишланган бир қатор фильмларни кўрмоқдалар.

Ойлик программасида «КПСС XXIV съездида ўзбекистонлик делегатлар», «Ўзбекистон архитектура ёдгорликлари», «Жон Андижоним», «Ўзбекистон соҳибкорлари» каби фильмлар кўрсатилмоқда.

Шунингдек, шундай ойлик Навоий номли кинотеатрда ҳам ўтказилади.

23 МИНГ СОВҒА

Пойафзалчилар маданият саройи коллективи мактаб ўқувчиларининг қишки каникулини завқли ўтказмоқда. Бу ерда ҳар куни пойафзалчиларнинг минглаб фарзанди кутиб олинмоқда.

«Қорбобо» —ёш томошабинлар театри артисти Г. И. Цетобуров шу кунгача 15 минг болага совға улашди.

Яшил арча атрофида қўшиқлар, рақслар авжга чиқяпти, эртак— инсценировкалар кўрсатиляпти. Каникуль охиригача бу ерда 23 минг бола ором олади.

Н. ХОЛИҚОВ.

Ўзбекистон бўйлаб

Комплексга қўшилди

Сирдарё бўйидаги Қизилўрда шоли оқлаш заводининг қуввати икки баравар кўпайди. Бу корхона энди мамлакатдаги шу типдаги энг катта заводлардан бири бўлиб қолди. Давлат комиссияси бир кунда уч юз тонна шоли оқлашга мўлжалланган, ишга тушириладиган мана шу қурилиш иккинчи навбатини фойдаланишга қабул қилиб олди. Ихтисослаштирилган элеватор ҳам корхона комплексига қўшилди.

Корхонада қабул қилинган технология ишлаб чиқариш чиқитларидан фойдаланишни ҳам кўзда тутади.

Янги йил премьералари

Айний номидаги Бухоро область музикали драма ва комедия театри ўзининг янги асарини — «Жумагул» спектаклини намойиш қилди.

Бу йил театр саҳнасида маҳаллий шоир Тошпўлат Ҳамид поэмаси бўйича саҳналаштирилган «Олтин дарвоза» спектакли, Улмас Умарбековнинг «Комиссия» пьесаси премьералари ҳам қўйилади.

Ҳозир театр коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг бўлажак 50 йиллигига тайёргарлик кўрмоқда. «Гулла-яшна, жон Ўзбекистон» катта концерт программаси устидаги иш тугалланиш арафасида.

Беруний юртдошлари учун мактаб

Беруний ватанида пахтакорлар, чўпонлар, механизаторларнинг 536 боласи янги ўрта мактаб парталарига ўтирди. Улуғ энциклопедист олим номидаги совхоз посёлкасини мактабнинг икки қаватли биноси янада кўркамлаштирди.

Мактабнинг кенг спорт зали, устахонаси, жиҳозланган лабораториялари ва кабинетлари бор.

(ЎзТАГ).

СПОРТ

Ким баландроқ сакрайди?

Кеча «Ёшлик» аренасида баландликка сакраш бўйича икки кунлик Бутуниттифоқ мусобақалари бошланди. Бахтга қарши машҳур спортчилардан кўпчилиги келишгани йўқ. Кураш кутилганидек қизимади.

Баҳсни биринчи бўлиб аёллар бошлаб беришди. Уларнинг орасида машҳур «юлдузлар» бўлмаганлиги сабабли, ўртамиёна натижа билан РСФСР вакили Татьяна Торопова ғолиб чиқди. Ростовлик қиз 1 метр 75 сантиметр баландликка сакради. Республикамиз вакили Татьяна Одинокова унга 3 сантиметр ютқазди. Учинчи ўринда Н. Козеева (РСФСР). Ғолибнинг синглиси— Наталья 169 сантиметр натижа билан тўртинчи ўринда.

Эркаклардан фақат уч киши баҳсни бошлади. Аммо уларнинг орасида Мюнхен олимпиадасининг чемпиони, хизмат кўрсатган спорт мастери Ю. Тарман бор эди. Ленинградлик спортчига энг яхши натижаси 208 сантиметр бўлган Олим Аҳмаджонов (Самарқанд) ва тошкентлик мастерликка номзод Александр Пронин муносиб қаршилик кўрсата олмадилар.

Спортчилар олишувни 180 сантиметрдан бошлашди. Тармак таслим этган энг сўнгги баландлик — 2 метр 6 сантиметр бўлди.

Бугун

спортчилар баландликка сакраш бўйича баҳсни давом эттирадилар. Ғолиблар икки кун давомида кўрсатилган энг яхши натижа бўйича аниқланади.

Янгиликдан хабарингиз борми?

Шаҳар трамвай ва троллейбус бошқармаси маъмурияти кабель заводи ишчи ва хизматчилари учун қулайлик яратиб берди. Вокзал майдонидан консерва заводигача қатнаётган 17-троллейбус маршрути кабелсозлар корхонасигача узайтирилди. Бу линияга тўрт километрга яқин масофа қўшилди.

Бундан ташқари,

МАРШРУТЛАР УЗАЙМОҚДА

Марказий бозор ва Юнусобод массивига қатновчи 25-трамвай маршрутини янада узайтириш тадбирлари кўрилмоқда. Бунинг учун «Таштрансспецстрой» трестининг 71-бошқармаси коллективи 2 километрлик масофада қурилиш ишларини тезкорлик билан олиб бормоқда. Қўшимча линия шу ойда ишга туширилади.

ФАРЗАНДЛАР МАМНУН

«Восток» клуби шу кунларда гавжум. Тошкент авиация заводи ишчи-хизматчиларининг фарзандлари бу ерда қишки каникулларини мароқли ўтказяптилар. Улар учун ҳар куни икки марта арча ўйинлари ташкил этилган. Клуб ҳаваскорлари уларга концерт қўйиб беришяпти, республика қўғирчоқ театри спектакллар намойиш қилмоқда, Қорбобо ва Қорқиз иштирокида қизиқарли томошалар кўрсатиляпти.

Ўтган якшанбада клуб ҳаваскорлари заводнинг Оқтош яқинида жойлашган «Кристалл» пионерлар лагерида меҳмон бўлишди.

„НОДИРА“

Куни кеча Ўзбекистон ССР Театр жамиятининг актёрлар уйида «Ўзбекфильм» киностудиясида тайёрланган «Нодира» номли янги бадиий фильмнинг кўриги бўлиб ўтди.

Фильмни СССР халқ артисти, постановкачи-режиссёр Комил Ёрматов кинодраматург М. Мелкумов сценарийси асосида экранлаштирган.

Фильм кўригида Театр жамияти раиси, СССР Халқ артисти Олим Хўжаев, Навоий номли Ўзбек Давлат Катта академик театр директори, санъатшунослик фанлари доктори М. Раҳмонов, санъатшунослик фанлари кандидати Б. Насриддинов кино ижодкорларининг навбатдаги картинаси ҳақида фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

ҚАДИМИЙ ШАҲАРЛАР БЎЙЛАБ

Шаҳар саёҳат ва экскурсиялар бюроси коллективи мактаб ўқувчиларининг қишки каникулини завқли ўтказиш мақсадида тарихий шаҳарлар бўйлаб саёҳатлар ташкил қилмоқда.

Бугун

«Юность» туристик поезди «Тошкент—Самарқанд — Бухоро — Фарғона» шаҳарларига қилган сафаридан қайтиб келди. Унда шаҳар мактабларининг 400 га яқин ўқувчиси бир ҳафталик сафар давомида диққатга сазовор жойлар билан қизиқиб танишдилар.

«Дилором» туристик поезди ҳам ана шундай тарихий шаҳарлар бўйлаб сафар ўтказмоқда. Унда 250 ўқувчи бор.

ЮБИЛЕЙГА БАҒИШЛАБ

Ҳ. Олимжон номли маданият уйи қошида Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигига атаб халқ университети ташкил этилди. Бунда республикамизда 50 йил давомида театр, архитектура, кино санъати ва адабиёт соҳаларида қўлга киритилган ютуқлар ҳақида лекциялар ўқилади, фан арбоблари билан учрашувлар уюштирилади.

Бугун

университетнинг кино санъатига бағишланган биринчи машғулоти бўлди. Машғулотда 150 дан ортиқ тингловчи қатнашди. Санъатшунослик фанлари кандидати Ҳ. Акбаровнинг кино санъати тарихи ва унинг режалари ҳақида қилган доклади тингловчиларда катта таассурот қолдирди. Университетнинг навбатдаги машғулоти архитектура санъати масаласига бағишланади.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

⊙ БЕРЛИН. Ўтган йили ГДР аҳолисидан ҳар икки кишидан бири ўз отпускасини дам олиш уйларида ва санаторийларда ўтказди, мамлакат бўйлаб туристик сафар қилди, чет элларда бўлди. Республиканинг касаба союз шифохоналаридагина ишчи ва хизматчилардан 1,3 миллион киши дам олди.

Болтиқ денгизи соҳиллари меҳнаткашларнинг севимли дам олиш жойидир. Бу ерда бир неча миллион киши дам олди.

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқига, Польшага, Чехословакияга ва бошқа социалистик мамлакатларга туристик сафар қилиш ғоят манзур бўлмоқда. Йил давомида сал кам бир миллион киши шу мамлакатларда бўлишди.

⊙ АДДИС — АБЕБА. Эфиопия ҳукуматининг қарорига биноан ташкил этилган министрликлараро комитет қурғоқчиликка ва унинг оқибатларига қарши кураш тадбирларининг кенг программасини ишлаб чиқди. Министрликлараро комитет раиси, мамлакат қишлоқ хўжалик министри Касса Волде Мариам Аддис-Абебадаги савдо палатасида шу ҳақда хабар бериб, бундай деди,— программа деҳқонларни уруғлик ва чорва мол билан таъминлашни, янги йўллар ва ирригация системалари қуришни, ориқ ерларни маҳсулдор қилиш тадбирларини кўзда тутади.

⊙ НИКОЗИЯ. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг тинчликсевар кучларнинг Москвада бўлиб ўтган Жаҳон конгрессида сўзлаган ва «Адолатли, демократик тинчлик учун, халқлар хавфсизлиги ва халқаро ҳамкорлик учун» деб аталган нутқи Кипрда грек тилида кўп нусхада нашр этилди.

⊙ КОЛОМБО. Шри Ланка Республикасининг пойтахти — Коломбодаги совет маданияти уйи ҳузурида рус тилини ўрганиш курслари ишлай бошлади. Курс тингловчилари орасида студентлар, ишчилар, хизматчилар, сиёсий ва касаба союз арбоблари бор. Курсларга ҳозиргача икки юздан ортиқ киши ёзилди. Айни шу маҳалда курсларга қабул қилишни сўраб ёзилган аризалар сони тўхтовсиз кўпаймоқда.

(ТАСС).

ЧССР. Постженов (Ғарбий Чехия) қишлоғилик Мария Баршикова тўқиган тўр буюмлар кенг шуҳрат қозонган. У тўқиган рўмоллар, сочиқлар ва бошқа буюмлар кўпгина халқаро кўргазмаларда ҳам намойиш қилинган.

ЧТК—ТАСС фотоси.

Олға бориб, катта ютуқларга эришайлик

ШАҲАРДАГИ районлар партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов партия конференциялари тугади. Партия конференциялари КПСС XXIV съездидан кейин биринчи бор ўтказилди. Партия XXIV съезди, КПСС Марказий Комитети ҳамда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг съезддан кейин бўлиб ўтган Пленумлари қарорлари асосида партия ташкилотлари хўжалик ва маданиятнинг ҳамма соҳаларига раҳбарлик қилишда қимматли тажриба орттирдилар, ташкилотчилик ва идеология ишларининг янги, самарали форма ва методлари билан бойидилар. Партия комитетлари тўпланган тажрибани асосли кўриб чиқиш ва бойитишга, партиянинг фаолияти даврида жиддий таъсир кўрсата оладиган хулосалар чиқаришга даъват этилгандир.

Бугунги кунда биз партия ташкилотлари ана шу муҳим вазифаларни муваффақиятли бажардилар, деб ишонч билан айта оламиз. Ҳисобот-сайлов конференциялари юксак ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий даражада, қилинган ишлар якунини принципиаллик, талабчанлик билан муҳокама қилиш, танқид ва ўз-ўзини танқид қилиш ва фаоллик кўрсатиш шароитида ўтди.

Конференция қатнашчилари Коммунистик партиянинг улуғвор ишига ўзларининг содиқ эканликларини, КПСС Марказий Комитети атрофига жипслашганликларини намойиш қилдилар. Делегатлар шаҳарнинг барча коммунистлари, меҳнаткашлари истак ва фикрларини ифода этиб, партиямиз олиб бораётган ички сиёсатини маъқулладилар. Партиямиз олиб бораётган ички сиёсатни амалга ошириш Ватанимиз экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда, халқ фаровонлигини оширишда янги-янги ютуқларга эришишни таъминламоқда. Конференция делегатлари КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси ва КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ташқи сиёсат соҳасида мақсадга мувофиқ фаол иш олиб бораётганлигини маъқулладилар. КПСС Марказий Комитетининг ташқи сиёсий фаолияти Совет Иттифоқининг халқаро миқёсдаги обрўсини янада оширди, халқаро муносабатда ижобий силжишларга эришишга имкон берди.

Конференциялар шаҳар партия ташкилоти сафининг бузилмас бирлигини янги куч билан намойиш қилди. Конференциялар ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг, область ва шаҳар партия комитетларининг секретарлари ва бюро аъзолари, совет органларининг раҳбар ходимлари қатнашдилар. Бунда ташкилотларимиз барча звеноларининг мустаҳкам алоқада эканликлари, демократик централизмнинг ленинча принципларига қатъий амал қилинаётганлиги яна бир бор яққол намоён бўлди.

Конференция натижаларининг матбуот ва радио орқали кенг ёритилиши партия комитетларининг коммунистлар олдида берган ҳисоботлари ҳақиқатдан ҳам шаҳар меҳнаткашлари олдида берилган ҳисоботдек бўлди. Бу, шаҳар партия ташкилотининг партиямиз ҳаётининг энг муҳим принципларидан бири — кенг халқ оммасини партия фаолияти тўғрисида хабардор қилиб туриш вазифасига қатъий амал қилганлигидан далолат беради.

Партия конференцияларини ўтказиш вақти партия ва мамлакатимиз ҳаётидаги муҳим воқеа — КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми бўлиб ўтган пайтига тўғри келди. Пленум қарорлари партия конференцияларига тайёргарлик ва уни ўтказишда катта таъсир кўрсатди. Партия конференцияларида шаҳар партия ташкилотларидаги бутун ҳисобот ва сайлов даврига якун ясалди. Бу ҳар бир партия аъзоси ҳаётида катта воқеа ҳисобланади.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида 69,5 мингдан ортиқ коммунистлар қатнашдилар. Ҳисобот докладларини муҳокама қилиш юзасидан 15,5 мингдан ортиқ КПСС аъзолари сўзга чиқишди. Бошқача қилиб айтганда, йиғилишда қатнашган тўрт коммунистнинг бири партия сиёсати ҳамда ўз партия ташкилотининг амалий фаолияти тўғрисида фикр билдирди, мулоҳаза ва таклифлар киритди. Коммунистларнинг таклиф ва мулоҳазалари район партия комитетларининг докладларида асос қилиб олинди.

Қилинган докладларда район партия ташкилотларининг саноат корхоналари, қурилиш, транспорт, алоқа ташкилотлари, маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ҳамда шаҳар хўжалигининг бошқа звеноларига, шунингдек партиявий-ташкилий ва омма ўртасида олиб борилган ғоявий-сиёсий ишларга раҳбарлиги ҳар тарафлама таҳлил қилиб берилди. Партия ташкилотларининг кўп қиррали ишларида асосий йўналиш ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини янада оширишга, тўққизинчи беш йиллик планлари ва ҳал қилувчи учинчи йил социалистик мажбуриятларни бажаришга қаратилганлиги таъкидлаб ўтилди.

Партия комитетларининг ишларида партия фаолиятининг ҳар бир масалага фан нуқтаи назаридан ёндошиш, коллективчилик ва амалий иш каби муҳим хусусиятлари ўз аксини топди. Партия комитетларининг ташкилотчилик ва сиёсий фаолиятлари оммада, кишилар кайфияти ва фаоллигида, улар меҳнат натижаларида бевосита ўз ифодасини топди.

Саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ва бошқа ташкилотлар коллективларининг хўжалик фаолияти район партия комитетининг бюро мажлислари ва пленумларида бир мунча системали равишда муҳокама қилинадиган бўлди.

Ҳамза, Куйбишев, Киров, Октябрь ва бошқа район партия комитетлари хўжаликка раҳбарлик қилишнинг қизиқ, ҳақиқий формаларига эга бўлдилар.

Конференция қатнашчиларининг доклад ва музокараларида беш йилликнинг уч йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш кўп жиҳатдан социалистик мусобақани ривожлантириш ҳамда унинг форма ва методларини бойитишга, меҳнат мусобақасининг ҳақиқийлигини оширишга боғлиқ эканлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Тўқимачилик комбинати тўқувчилари Лидия Казанцева билан Евгения Губиналарнинг, «Ташсельмаш» заводи слесари Маҳмуд Мўйдинов, авиация заводи фрезерчиси Альбина Девятова ва бошқа новаторларнинг «Беш йилликни — муддатидан илгари, 3—4 йилда бажариш!» тўғрисидаги ватанпарварлик ташаббуслари ишлаб чиқариш коллективларида кенг қулоч ёйди.

Партия, касаба союз, комсомол комитетларининг олиб борган катта сиёсий ва ташкилотчилик ишлари натижасида новаторлар ташаббусига шаҳардаги ўн минглаб ишчилар қўшилдилар. Ана шу оммавий ҳаракатнинг олдинги сафларида коммунистлар бормоқдалар.

Масалан, Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллиги шарафига меҳнат эстафетаси ўтказиш тўғрисида В. И. Ленин номли электрон-техника заводи коллективи бошлаган ташаббус кенг қулоч ёймоқда. «Компрессор», «Ташхимсельмаш», трактор заводи, 3-тикувчилик фабрикаси ва бошқа корхоналардан иборат олган меҳнат коллективлари 1974 йил учун муқобил планлар қабул қилишмоқда.

Тўпланган тажрибаларни таҳлил қилиб, қилинган ишларни танқидий баҳолаган коммунистлар эришилган ютуқларга тўққизинчи беш йиллик топшириқларини ҳаётга тадбиқ этиш учун курашдаги биринчи босқич деб қарамоқдалар, партия ва хўжалик фаолиятидаги мавжуд камчиликларни қаттиқ танқид қилдилар.

Капитал қурилишда жиддий камчиликлар борлиги айтилди, қурилиш ишларининг сифати пастлиги, қурилиш ташкилотларини моддий-техника жиҳатидан етарли даражада таъмин этилмаётганлиги кўрсатиб ўтилди.

Шаҳар транспорти, алоқа маиший хизмат кўрсатиш корхоналари, савдо ва умумий овқатланиш тармоқларининг иши тўғрисида коммунистлар кўп эътироз билдирдилар.

Ҳисобот даврида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масаласига катта эътибор берилди. Конференцияларда прогул, бекор туриб қолиш туфайли иш вақтини йўқотилганлиги тўғрисида рақамлар келтирилди. Сўзга чиққанлар меҳнат интизомини тобора мустаҳкамлаш, сидқидилдан ишламайдиганларга нисбатан қаттиқ талабчан бўлиш, коммунистлардан Уставдаги бурчларини бажарилишларини талаб қилиш — район ва бошланғич партия ташкилотларининг асосий вазифаларидан биридир, деб хулоса чиқардилар.

Шунинг билан бирга, кадрларни танлаш ва улардан ўз ўрнида фойдаланиш, уларни замон талабига мувофиқ тарбиялаш масалаларига эътибор берилди. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида ходимнинг топширилган иши учун шахсий масъулиятини қатъий ошириш таъкидлаб ўтилди.

Партия конференцияларида партия ташкилотларининг ғоявий-сиёсий ишлар масаласи, меҳнаткашларни онглилик, совет ватанпарварлиги ҳамда социалистик интернационализм руҳида тарбиялаш масалалари катта ўрин эгаллайди. Конференцияларда меҳнаткашларни ғоявий тарбиялашнинг ҳолати ва вазифаларини муҳокама қилиш КПСС Марказий Комитетининг «Тошкент шаҳар партия ташкилотларидаги раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви ва иқтисодий таълими тўғрисида»ги Қарорида олдинга сурилган талабларга мувофиқ олиб борилди.

Делегатлар идеология ишлари даражаси ҳамда ҳақиқийлигини ошириш зарурлигини, у форма, метод, мазмун жиҳатидан вақт талабига, меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган руҳий талабларига мувофиқ бўлишига эришиш, янги жамият кишисини камол топтиришнинг муҳим вазифаларини ҳал этишга ёрдам беришлигини таъкидладилар. Бу ерда коммунистлар асосий роль ўйнашлари керак.

Маълумки хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини амалга оширишнинг муваффақияти кўп жиҳатдан район комитетларига боғлиқ. Улар бошланғич партия ташкилотларига таянишлари ва уларнинг жанговарлик қобилиятларини кучайтиришлари керак.

Олдинги конференциялардан буён ўтган йиллар ичида бошланғич партия ташкилотлари сон жиҳатидан ўсди, мустаҳкамланди, ўз сафларини энг яхши ишлаб чиқарувчилар ҳисобига тўлдирди.

Партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик ва алмаштириш муносабати билан бошланғич партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишлар даражаси юксалди.

Шундай бўлсада, район партия ташкилотларининг раҳбарлигида, баъзи бир бошланғич партия ташкилотларининг ишларида ҳали ҳам камчиликлар мавжуд. Қарорларнинг бажарилиши устидан системали равишда аниқ назорат олиб борилмайди, партия ҳужжатларини алмаштириб бўлган бир қатор партия ташкилотларида коммунистлар билан алоҳида иш олиб бориш сусайди, уларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик ролига эришилмаяпти, Устав талабларини бузаётганларга нисбатан қатъий талаб қўйилмаяпти. Айрим жойларда илғор ёшлар ҳисобига партия сафини тўлдириш ишлари яхши олиб борилмаяпти.

Шаҳар партия комитети, шаҳар ва район ижроия комитетлари ҳамда кўпгина бошқа ташкилот ва муассасалар номига ҳам бир қанча танқидий гаплар айтилди.

Конференцияларнинг делегатлари томонидан танқидий сўзлар айтилган барча раҳбар органларнинг вазифалари шундан иборатки, бу танқидларни жуда эътиборлик билан кўришлари, тегишли хулоса чиқаришлари керак. Шаҳар партия комитети ҳозир коммунистларнинг таклиф ва мулоҳазаларини умумлаштирмоқда. Улар бюрода муҳокама қилинади, таклиф ва мулоҳазаларни амалга ошириш юзасидан аниқ тадбирлар ишлаб чиқилади. Конференцияларнинг делегатлари район комитетларининг янги составларини тузишда, ревизия комиссияларини сайлашда алоҳида масъулиятлилик билан қарадилар. Юксак партиявий талабчанлик билан номзодлар кўрсатиш раҳбар органларга обрўли ўртоқларни сайлашда ёрдам берди. Район комитетлари составларининг сифати яхшиланди. Район комитетлари аъзоларининг 41 процентини ишчилар ташкил этади. Бу, олдинги составлардагидан бир мунча юқоридир. Раҳбар партия органларига сайланган хотин-қизлар сони ҳам кўпайди.

Янгидан сайланган район партия комитетларининг составлари беш йилликнинг аниқловчи тўртинчи йили топшириқларини амалга ошириш юзасидан ишларни бошлаб юбордилар. Уларнинг биринчи галдаги бурчлари юксак кўрсаткичларга эришиш учун бутун куч ва имкониятларни сафарбар этишдан иборатдир. Партия конференция қарорлари ва хулосаларини, коммунистлар таклиф ва мулоҳазаларини амалда муваффақиятли қўллаш кўп жиҳатдан ана шунга эришишда ёрдам беради.

В. ПОКУТНЕВ,
Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети ташкилий бўлим мудири.

● Бинокорлар—юбилейга

ОЛТИН ТЎЙГА ҲОЗИРЛИК

1-уйсозлик комбинати йирик панелли уй-жойлар қуриш билан шуғулланади. Ўтган йили Бешқайрағоч, Юнусобод, Аҳмад Дониш, «Ташсельмаш», трактор заводи массивлари, «Марказ-27» микрорайони каби қурилишларда кўплаб турар жой бинолари барпо этишди. Уйсозлар 366,2 минг квадрат метр саҳнли турар жой биноларини ҳамшаҳарларимизга тортиқ қилдилар.

150 минг сўмдан зиёд саноат маҳсулоти реализация қилиниб, йиғма темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқариш плани ҳам ошириб адо этилди.

Зарбдор йилда комбинат бошқармалари ўртасидаги меҳнат беллашувида 1-монтаж бошқармаси пешқадамлик қилди. Улар йил бошидан социалистик мусобақани қулоч ёйдириб, ишлаб чиқаришга ички резервларни ва фан-техника ютуқларини кенг жорий этишди. Меҳнат беллашувини тез-тез якунлаб, илғорларни моддий ҳам маънавий жиҳатдан рағбатлантиришга эътибор беришди. Шунинг учун ҳам бошқарма комбинатда биринчи бўлиб ноябрь ойида йиллик планини бажарди.

Монтажчилар умумий саҳни 121 минг 300 квадрат метрли 50 та уй-жойни тиклашди.

Бундай зафарни қўлга киритишда бошқармада кўп йиллардан буён меҳнат қилиб, касбини мукаммал эгаллаб олган бинокорларнинг ҳиссаси катта бўлди. Масалан, «Октябрь революцияси» ордени кавалери Анатолий Михайлов бошлиқ бригадани олайлик. Коллектив йил бўйи унумли меҳнат қилди. Доимо иш вақтидан оқилона фойдаланиш йўлидан борди. Натижада йиллик планга қўшимча битта 48 квартирали бинони монтаж қилди.

Бошқарманинг В. Душехватов бошлиқ бригадаси аъзолари ҳам улардан ортда қолишмади. Б. Хмельницкий кўчасида уй-жой биноси қурилишида жонбозлик кўрсатишди. Бу бригадалар шу кунларда 1974 йилнинг иккинчи квартали ҳисобига иш бажаришяпти.

Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллик юбилейи нишонланадиган йилда биринчи уйсозлик комбинати бинокорлари олдида масъулиятли вазифалар турибди. Бу йил «Марказ-27» А. Дониш, «Ташсельмаш», трактор заводи массивлари, Ўрта Осиёдаги энг йирик 564 квартирали турар жой биноси сингари объектлардаги қурилиш-монтаж ишлари тугалланиши лозим. Бунга биз барча куч-ғайратимиз ва ички имкониятларимизни юқори суръат ва сифат билан иш бажаришга сафарбар қилиб, республикамизнинг олтин тўйига ҳозирданоқ ҳозирлик кўряпмиз.

Куни-кеча матбуотда эълон қилинган КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида «...кам чиқим қилиб, кўпроқ, яхши сифатли маҳсулот тайёрлайлик, деган шиор остида план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг авж олдиришга» даъват этилди. Шу кунларда комбинатнинг барча бошқарма ва бригада коллективларида КПСС Марказий Комитетининг Мурожаати асосида иш олиб бориш, кунлик нормаларини ошириб бажариш ҳаракати авж олди.

И. ОРИПОВ,
1-уйсозлик комбинати вертикаль қолиплаш цехининг бригадири.

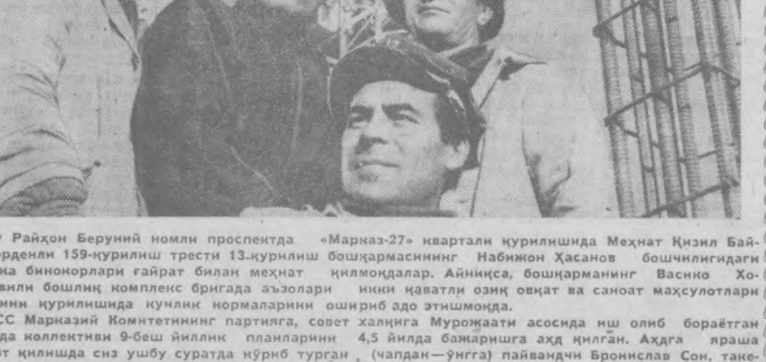

Абу Райҳон Беруний номли проспектда «Марказ-27» квартали қурилишида Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-қурилиш тресги 13-қурилиш бошқармасининг Набижон Ҳасанов бошчилигидаги участка бинокорлари ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Айниқса, бошқарманинг Васико Хориашвили бошлиқ комплекс бригада аъзолари икки қаватли озиқ овқат ва саноат маҳсулотлари магазини қурилишида кунлик нормаларини ошириб адо этишмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати асосида иш олиб бораётган бригада коллективи 9-беш йиллик планларини 4,5 йилда бажаришга аҳд қилган. Аҳдга яраша меҳнат қилишда сиз ушбу суратда кўриб турган (чапдан—ўнгга) пайвандчи Бронислав Сон, такелажчи Собир Омонов, ғишт терувчи Вакил Солихзянов, пайвандчи Владимир Табакинлар кўпчиликка намуна кўрсатмоқдалар.

И. Шоинғомов фотоси.

Газетхон ёзади

Шоферлар муваффақияти

Шаҳар марказлаштирилган юк ташиш автотрестига қарашли 2521-автоколонна коллективи ўтган йилни меҳнатда яхши кўрсаткичлар билан якунлади. Бизнинг коллектив бултур техникавий ва иқтисодий планларни муваффақиятли бажарди. Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили плани 20 декабрда, йиллик план эса, 24 декабрда ошириб бажарилди.

Йил охиригача планга қўшимча 40 минг тонна халқ хўжалик юклари ташиб берилди. Биз бу муваффақиятларга барча ишлаб чиқариш участкаларида социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириш эвазига эришдик. Автоколоннада хизмат қилаётган ходимларнинг 80 процентидан ортиғи социалистик мусобақада иштирок этишяпти. Уларнинг ҳаммаси ўз зиммаларига шахсий мажбуриятлар олишган. Ш. Бобоқулов, Т. Сотников, А. Перцев, М. Бадалов сингари шоферлар беш йилликни тўрт йилда бажариш ташаббускори бўлиб чиқишди.

Самарали меҳнати, жамоат ишларида актив қатнашганлиги учун автоколоннамизнинг 26 энг яхши ходимига социалистик мусобақа ғолиби нишони берилди. Шоферларимиз беш йилликнинг тўртинчи, аниқловчи йилида бултур қўлга киритилган муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш, барча техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича планларни муддатидан олдин бажариш учун меҳнат мусобақасини қизитиб юборди.

В. ТИТОВ,
2521-автоколоннанинг ҳаракат хавфсизлиги бўйича катта инженери.

Нега сарсон қилишади?

Қорақамиш массивидаги 175-почта бўлимида омонат касса бор. Бу кассада коммунал хизматлар учун пул қабул қилинади. Аммо афсуски, касса кўпинча ишламайди. Бу ердаги ўртоқлардан сабабини суриштирсак, нуқул бир важни рўпара қилишади. Уларнинг айтишича, аппарат ишламай қолар эмиш, шунинг учун бошқа кассага боришимиз керакмиш. Ахир, ёнгинамизда тайёр касса бўлса-ю, биз узоққа чопиб юрсак, инсофданми?

З. ФАТХУДДИНОВ.

ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ, СИРПАНЧИҚ

Биз Бешёғоч кўчасининг Пальма тупигида яшаймиз. Шу кунларда бу ердан ўтувчи йўловчилар сирпанчиқда қийналишяпти. Қиш кириши билан, тупикда сувлар тўпланиб, ўзига хос «кўл» ҳосил қилган. Шу ерда жойлашган 3-почта бўлимига доимо мижозлар қатнайди, ҳар куни хатлар, газета-журналлар ва посилкалар келтирилади. Аммо бу ердаги «кўл»дан қутилиш иложи бўлмаяпти. Тупикда яшовчиларни бу қийинчиликдан ким халос қилар экан?

Я. СТАВИНСКИЙ.

Резервлар қидирилмоқда

Тошкент тўқимачилик комбинатидаги иккинчи йигирув фабрикасининг Вера Картамишлова бошлиқ комсомол — ёшлар бригадасида смена иши бошланишидан ярим соат аввал ҳар кун йиғилиш одат тусини олган. Қизлар коллективда рўй берган барча муҳим янгиликларни ўттиз минут ичида муҳокама қиладилар. Машиналарни текшириб кўрадилар.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати ҳозир қизлар суҳбатининг асосий мавзуси бўлиб қолди.

— Мурожаат, — деди бригадир, — беш йилликнинг тўртинчи йилида конкрет иш программамиз бўлиши лозим. Биз бу Мурожаатга социалистик мусобақада янги муваффақиятларга эришиш билан жавоб қайтарамиз.

Қизлар комбинатда энг яхши ёшлар коллективларидан бири бўлган Ася Мортон бошлиқ бригадани мусобақага чақиришга қарор қилдилар. Улар ўтган йилдаги сингари ҳар ойда пландан ташқари калава тайёрлаш мажбуриятини олдилар.

(ЎзТАГ).

● Совет қурилиши

МАСЪУЛИЯТ ҲИССИ

Депутатлик ҳар бир халқ хизматкори зиммасига аниқ вазифалар юклайди. Улардан энг муҳими Совет ишида актив қатнашишдир. Депутат Советда сайловчиларнинг ишончли кишиси ўз сайлов округида эса, Советнинг вакили сифатида қатнашади. У ижроия комитет топшириқларини виждонан бажаради.

Масалан, депутатга бирор бир объектни текшириш топширилди. У текширув натижаси ҳақида ижроия комитетга ёки ўзи аъзо бўлган доимий комиссияга справка тайёрлаши лозим. Бу справка аниқ ва ҳар томонлама анализ қилинган бўлиши керак.

Халқ хизматкорининг вазифаларидан яна бири доимий комиссия ишларида актив қатнашмоқдир. У комиссия йиғилишларида ҳал қилинаётган иш юзасидан ўз фикр ва мулоҳазаларини баён қилади. Комиссия олдига конкрет масалалар қўяди.

Депутат ўз сайловчилари билан мустаҳкам алоқа боғлаши керак. У кўпчиликнинг барча сўроқ ва истакларини қунт билан тинглаши ҳамда унинг бажарилиши йўлида астойдил курашиши лозим. Депутатнинг сайловчилар билан алоқаси қанчалик яхши бўлса, Совет фаолияти ҳам шунчалик кучли бўлади.

Сайловчиларни мунтазам равишда аниқ белгиланган кун ва соатларда қабул қилиш, улар томонидан тушган ариза ва шикоятларни диққат билан кўриб чиқиш депутат бурчининг асосини ташкил этади. Бундай вақтда у ҳар бир хат орқасида инсон тақдири ётишини унутмаслиги керак.

Бир мисол, яқинда район Советининг депутати С. Йўлдошев билан сайловчиларни қабул қилиш ишида қатнашдим. Хонага ёши ўтиб қолган бир отахон кирди. Биз у билан танишдик.

— Умрим бино бўлиб, бировга шикоят қилган эмасман, — деди у, — қўшниларим «шунақа қилиб ўтираверасизми, депутатимиз олдига борсангиз, сизга ёрдам беради», дейишганди, шунга бу ерга келдим. Мен сизга айтсам, жудаям нолийдиган жойим ҳам йўқ. Елғизман, пенсия пулим ўзимга етарли. Лекин, яшаш жойим ночор. Қишки қировли кунда... Бир бориб кўринг.

Ўша куни қабулни тугатиб, депутат отахон ҳузурига йўл олди. Чиндан ҳам, уй совуқ, зах, бунинг устига жуда эски. Депутат воқеадан райижроқомни хабардор қилди. Комиссия бориб кўриб, отага янги уй беришга қарор қилибди. Ота ўз депутатидан миннатдор. Депутатларимиз ҳаётидан бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Депутат ишлаб чиқаришда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва оммани илғорлардан ўрнак олишга ундаши керак. Бунинг учун аввало, унинг ўзи коллективга ўрнак бўлсин. У давлат планларини муддатидан илгари бажариш, резервлардан унумли фойдаланиш, фан ва техника янгиликларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, маҳсулот таннархини камайтириш ҳамда унинг сифатини яхшилаш ишида жонбозлик кўрсатади. Ишлаб чиқаришда депутат қанчалик авангард бўлса, сайловчилар орасида унинг обрў-эътибори ҳам шунчалик ортади.

Депутат ўз сайлов округида агитатор ҳамдир. Шу ўринда бир мисол келтиришни лозим топдим. Маълумки, ўтган йили КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Социалистик мусобақа тўғрисидаги қарори босилиб чиқди. Бу ҳужжат ҳар бир кишидан ўзи бажараётган ишига янада масъулият билан ёндошиши, меҳнат нормасини ортиғи билан адо этишини талаб этади. Бунга жавобан, саноат корхоналари, фабрика ва муассасаларда чинакам меҳнат кўтаринкилиги авж олди. Ишчи ва хизматчилар ўз зиммаларига конкрет мажбуриятлар олишди. Илғорлар сафи тобора кенгайиб борди. Бу ишда депутатларнинг хизматлари жуда катта бўлди. Улар ўз сайлов округларида суҳбатлар олиб боришди. Оддий кишиларга партия ва ҳукуматимизнинг қарори моҳиятини тушунтириб беришди. Бевосита ишлаб чиқаришда хизмат қилаётган депутатлар эса ўзлари намуна кўрсатишди.

Куни-кеча матбуотда КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати босилди. Ишончимиз комилки, халқ хизматкорлари бу ҳаётий ҳужжатдаги бандларни бажаришда биринчилар қатори ўзлари ўрнак кўрсатадилар ва унинг моҳиятини оммага чуқур тушунтириб берадилар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг «СССРда Меҳнаткашлар депутатлари Советлари депутатлигининг статуси тўғриси»даги қонуни депутатларга янада катта ҳуқуқ берди. Депутат эндиликда жуда масъулиятли наказларни бажаришга қодир. Бироқ, у бу ишда ўзи сайланган Совет кўмагига таянмоғи лозим. Совет эса, доимо депутатни қўллаб-қувватлаши керак. Чунки, депутатнинг бир ўзи кўп сонли сайловчилардан тушган улкан наказларни бажаришга қодир эмас.

Статусда Советларнинг ярим асрлик иш тажрибаси мужассамланган. Унда ҳозирги шароитда депутатларнинг фаолияти ва вазифалари кўрсатиб берилган. Шунинг учун ҳам, бу ҳужжат халқ хизматкори учун асосий қўлланма бўлиши керак.

Депутат учун фақат тажрибанинг ўзигина кифоя қилмайди. Унда қобилият, ишчанлик ва ташкилотчилик характерлари ҳам мужассамлашган бўлиши керак. У сайловчиларни қабул қилишнинг янги форма ва методларини қидириб топиши лозим.

Халқ ишончини оқлаш депутат учун фарз. Яқинда «Известия» газетасида бир мақола ўқиб қолдим. Депутат Ж. Молдасанов чўпонлик қилади. У сайловчилардан ажралган, узоқ отарда яшайди. Лекин, сайловчилар наказларини сидқидилдан бажаради. Ҳар бир ишда уларга кўмаклашади, йўл-йўриқ кўрсатади. Шунинг учун ҳам, сайловчилар уни ҳурмат қилишади. Юракдаги «дардини» унга айтишади. Зарур вақтларда ўз истакларини баён этиш учун чўпон ҳузурига боришади. Депутатга бўлган ишонч узоқ йўллик масофани ҳам қисқа қилиб қўйди. Депутат ана шундай бўлиши керак. Бундай депутатлар бизда ҳам кўплаб топилади.

Депутат бурчи кенг қирралидир. Янги сайланган ёш депутатлар ўз бурчларини мукаммал тушуниб олишга дастлаб, анча қийналадилар. Шундай пайтда улар тажрибали депутатлар ёрдамига таянишлари лозим. Район ижроия комитетлари ҳам ёш депутатлар билан ишлаш, улар билан алоқаларини янада мустаҳкамлашлари керак. Ҳар бир депутат ўз бурчини тўлиқ англаб етгандагина, у ўз зиммасидаги вазифа масъулиятини аниқ ҳис эта олади.

А. ҚОЗИЕВ,
меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Совети ижроия комитети ташкилий инструкторлик бўлими мудири, шаҳар Совети депутати.

● Янгиликдан хабарингиз борми?

АВТОБУС МАРШРУТИ ЎЗГАРДИ

12-автобус парки маъмурияти йўловчилар илтимосини инобатга олиб, «Вокзал — Йўлдош шаҳарча» маршрути бўйича қатнаётган 58-автобус маршрутини ўзгартирди. Автобуслар энди Вокзал, Лоҳутий кўчаси, «Россия» меҳмонхонаси, «Театральная», «Самарқанд» автостанцияси ва Сергели аэропорти орқали Йўлдош шаҳарчага қатнаяпти.

Тошкент оқшомида босилгандан кейин

«БЕШ МИНУТ ҚОЛГАНДА»

Шу сарлавҳа остида газетанинг ўтган йили 30 ноябрь сонида босилган материалда Тошкент-Янгийўл маршрути бўйлаб шаҳарлараро поездга пассажирлар уч-тўрт минут қолганда шоша-пиша чиқарилиши танқид қилинган эди.

Ўрта Осиё темир йўли Тошкент бўлимидан олинган жавобда газетада келтирилган фактлар тўғрилиги эътироф этилади. Чиндан ҳам баъзи электропоездлар вақтида йўловчиларга берилмаётир.

Электровоз машинистлари, навбатчиларга йўловчиларни қатъий технология бўйича поездга ўтказиш чораларини кўриш зарурлиги кўрсатилди.

«ВАЪДА КЕРАКМИ?»

Шу сарлавҳа остида газетанинг ўтган йили 22 ноябрь сонида босилган материалда Тошкент аэропортига қарашли 82-уйдаги айрим квартиралар яхши иситилмаётгани танқид қилинган эди.

Тошкент аэропортидан олинган жавобда кўрсатилишича, дарҳақиқат шундай бўлгани эътироф этилади. Ҳозир ҳам тўртта квартирада сантехника узеллари ва водопровод яхши ишламайди.

Бу уйларда капитал ремонт ишлари бошланди ва тез орада паёнига етказилади.

Тошкентдаги тошни қайта ишлаш комбинати коллективи шаҳримиздаги йирик қурилишлар учун мармар, гранит плиталари ҳамда мозаика безаклари каби қурилиш маҳсулотларини кўплаб тайёрлаб бермоқда. Бундай қурилиш материаллари метрополитен қурилишида ҳам кенг қўлланилади.

СУРАТДА: ишчи Жалолиддин Муҳиддинов янги тайёрланган безак плиталарини жўнатиш учун ортиш пайтида. М. Нуриддинов фотоси.

БОЛА АЗИЗ, ОДОБИ-ЧИ?..

ЁШЛИК— ГЎЗАЛЛИК

Ҳа, ёшликни — гўзаллик дейишади. Қиз-жувонлар бор ерда оросталик, эзгулик, гўзаллик бор. Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг физика факультети қошида ташкил этилган қизлар клубида ёшларни қизиқтирадиган, ҳаяжонга соладиган, ўйлатиб қўядиган ҳаётий масалалар кўпинча қизғин мунозарага айланиб кетмоқда.

Мана, кечагина «Силолик—улуғлик» мавзусидаги учрашув факультет қизларини кўп нарсаларни ўйлашга, халқимизнинг яхши одатларини тарк этмаслик одобдан эканлигини уқиб олишга даъват этди.

Мунозарада факультет олима-аёллари қатнашдилар, ҳаётий фактлардан мисоллар келтириб, қизларни чинакам гўзал, сипо бўлишга ундадилар. III курс талабаси Санталат мунозарани қизитиб, ўз фикр-мулоҳазаларини баён этди:

— Кўҳликка бўз либос ҳам ярашармиш. Ёшлик ҳам шундай. Уни баҳорга, ниҳолга, ҳатто гулга қиёс қиладилар. Ҳақиқатан, ёшликни инсон ҳаётининг баҳори дейиш мумкин. Ёшлик баҳордай гўзал, баҳордай жўшқин!..

Бас, шундай экан, қиз боланинг ўзи кўҳлик, ортиқча оро беришга ҳожат йўқ. Афсуски, айрим қизлар асли гўзалликни бузиб, ўзларини кулгили қиёфага солиб қўйишади. Қизлик, аёллик назокати ўзига хос кийинишни, юриш-туришни талаб этади. Ўрни бўлмаган ҳолда қизлар кўчага, айниқса, ўқишга шимда келишлари ярашмаган бир ҳол. Табаррук илм даргоҳида, ўқув аудиторияларида бундай қиёфада юриш аввало, ўша қизнинг ўзига, қолаверса коллективга, устоз муаллималарига беҳурматликдир. Хотин-қизларимизга хос ҳаё, ибони унутиб қўйган, бундай қизлар ўз кўнгилларида «чиройли» кўринаман, дейдилар-у, аммо хунук кўринишаётганликларини пайқамайдилар. Номусли қиз бундай ишларни ўзига ор билади. Содда кийиниш қиз боланинг ақлли, одобли эканидан дарак беради.

ОРАСТАЛИК ЯРАШАДИ

IV курс талабаси Малика Самиғжонова ҳам мунозарада бўш келмади:

— Айрим аёллар кўчага чиққанда ўзларига қарашади, яхши кийинишади-ю, уйда бўлганда бир ҳолатда юришади. Албатта, бу кўрган кўзга хунук.

Аёл кишини уйда ҳам ўзига қараб юрганига не етсин! Эрта билан ўзига бир қараб олиш яхши одат. Бу ўзингизга, қолаверса, оилангизга бўлган ҳурматингиз. Баъзилар ранги ўчган эски кўйлак кийиб, бир алпозда калош судраб юрадилар. Қарабсизки, кўча кийимида бинойидек кўринган қиз-жувонлар уйда бир ҳолатга тушиб қолади. Шу пайт уйингизга авайлироқ меҳмон келиб қолди. Уйга қарамагансиз, бунинг устига, юриш-туришингиз бир ҳолат... Уятдан ўзингизни қаерга қўйишни билмай қоласиз. Меҳмон ҳам хижолатда...

Айтайлик, аёл бор хонадонга эшик қоқиб кирдингиз. Ҳамма ёқ озода, саранжом-саришта... Сизга пешвоз чиққан ораста, гул-гул ёниб турган аёлга кўзингиз тушди-ю, дилингиз ёришиб кетди. Мана бу меҳмон учун ҳам, мезбон учун ҳам қандай кўнгил хушлик. Ҳа, аёлларга ҳамиша, ҳамма ерда кўркамлик, оросталик ярашади. Аёл кишининг зийрак, покиза ҳамда режалик бўлганига не етсин!

КЕЛИН УЙНИНГ ГУЛИ, ЛЕКИН...

Навбатдаги сўзни қизлар даврасининг раисаси Нурхон Тошматова олади:

— Орамизда келинлар ҳам оз эмас. Хўш, улар қандай кийиниши, ўзларини қандай тутишлари керак? Айрим қизлар турмушга чиқишади-ю, ўзгаришади-қолишади. Менимча, келинлик зийнати ясан-тусан, қўша-қўша тилла безаклар, пардоз-андоз л а р д а, жингалак гажакларда бўлмаса керак?

Иззатингдан айрилма

Шуниси ажабланарлики, яхши ўқиб юрган қизлар турмушга чиқиб, ўқишларини бўшаштириб юборяптилар, жамоат ишларида пассивлашиб қолмоқдалар. Мана, Малика Самиғжоновани олайлик, у ҳам келин-ку! Уйлик-жойлик бўлса ҳам ўша-ўша серғайратлиги, қувноқлиги. Маликамиз — факультет фахри, аълочи, жамоатчи. Ҳар қандай конкурсларнинг ғолиби. Комсомол секретари сифатида қўли-қўлига тегмайди... Қани энди, ҳамма келинлар ҳам Маликага ўхшаш ўқишни ҳам, уй-рўзғорини ҳам эплаб, ҳамиша шундай гўзал, дилдора бўлса!

ЗЕБУ ЗИЙНАТ ҲУСН ЭМАС

II курс талабаси Манзура Султонова сўзи:

— Ҳар бир қиз-жувон ёшига қараб кийингани маъқул. Катта ёшдаги аёлларга улуғ сифат кийимлар кўркамлик бағишлайди, қизларга, келинчакларга бўлса, очиқ, шўхчан материаллардан тикилган бежирим либослар ярашади. Ёши улғайиб қолган аёлларнинг катта, тор кўйлакда юриши қанчалик хунук, бачкана кўринса, ёш қизларнинг ҳам ялтироқ, қимматбаҳо либосларда юриши, пардоз-андоз қилиши, зебу-зийнатларга берилиши шунча ғалати ва хунукдир.

Ҳамманинг эътиборини ўзига жалб қилишга интилиш одобдан эмас. Батартиб ва озода юриш, кийиниш ҳар бир қиз учун керак. Бамаъни қиз доимо ўзини содда, сипо тутади, покликка эътибор беради. Бачкана қилиқ, ярамас одатлардан ўзини тия олади.

— Шу хусусда гап борганда, — дейди ёш олима Фаридахон Нурматова, мунозарани давом эттириб, — баъзи «ҳотамтой» оналарни айблаш керак. Ёш, ҳали қўлидан бир иш келмайдиган қизга қимматбаҳо кийимлар кийдиришади, кўнглига қараб талтайтиришади. Яқинда шаҳар мактабларида педпрактикада бўлганимизда айрим қизларнинг устбошларига, кийинишларига қараб таажжубландик, ўйлаб қолдик. Чунки мактаб ўқувчиси— ёш қизнинг бундай кийиниши — табиий ҳол эмас. Қимматбаҳо костюм, плашчлар. Ҳатто олтин соат, тиллаузуклар тақиб юрадиганлари ҳам бор экан. Бундай қизларнинг характери ҳам ўзгача. Ўзларини бошқачароқ тутадилар, мағрурланиш кайфияти сезилиб туради. Бундайроқ буюмларни, содда қизларни менсимай, «ман-манликка» борадилар. Ўқидингми, ўқидим, қабилида иш тутиб, кўпроқ ясаниш, бежанишга зеб берадилар. Оқибатда, ота-онага бемеҳр, такаббур, ўз ҳузур-ҳаловатини и г и на, кўзловчи шахсиятпараст бўлиб ўсадилар.

Албатта, бу масалада мактаб маъмурияти, ўқитувчилар коллективи ва айниқса, синф раҳбарлари алоҳида иш олиб боришлари керак. Ота-оналарга бу борада тўғри йўл-йўриқлар беришлари, боланинг ўқишга фақат мактаб формасида келишини қаттиқ туриб талаб қилишлари керак. Шунингдек, ўқувчилар ўртасида тез-тез ахлоқ-одоб ҳақида, кийиниш, ўзини қандай тутиш масалаларига бағишлаб суҳбат — мунозаралар ўтказиб туриш яхши натижалар беради.

ОНАСИНИ КЎРИБ...

Оиладаги маишатпарастлик, онанинг катта керим бўлиши айниқса, қиз бола тарбиясига ёмон таъсир этади. Агар она молдунёга, яхши кийим, зеб-зийнатларга муккасидан кетса, қиз бола ҳам унга тортиб «молпараст» бўлиб ўсади. Муштдайлигидан ўзини «бежашга», «тилини «бурро» қилишга ўрганади.

Ажабо, шунинг учундир-да, шу тоифадаги хотинларнинг қизлари хулқ-атворига қараганда, «худди онасининг ўзи-я!» деб юборамиз. Бекорчилик — номаъқулчилик дейишади. Бу тоифа хотинлар катта керим, беандиша бўладилар. Ҳақиқий бахтни мансабдор эрга хотин бўлиб бадавлат яшашда, данғиллама уй, яхши кийим-кечак, зебу-зийнатларга эга бўлишда, деб тушунадилар. Бундай аёллар ҳаётнинг асл завқини тотолмайдилар. Бир-иккита бола уларга ишни ташлашга баҳона. Бўш вақтларини тўй-ҳашамларда ўтказишади. Бировларнинг ғийбатини қиладилар. Бундай аёллар ҳаёти ҳақиқий бахтдан анча узоқдир.

Дарҳақиқат, бола яхши одобни ҳам, ёмон одатни ҳам ўз ота-онасидан ўрганади. Бундай она қўлида тарбия топган қиз ҳам сатанг, такаббур, безбет, ғийбатчи, иккиюзлама бўлиб ўсади. Хуллас, онасига тортади. Чунки она фарзанд учун энг яқин киши.

Бола тарбиясида ибрат-намунадан кучли таъсир этадиган восита йўқ. Шунинг учун, ҳам, она мумкин қадар зийраклик, ҳушёрлик билан иш тутмоғи лозим. Қилмишларини тарозига қўйиб, ақл билан ўйлаб, келажакда ўғил-қизининг бахтли ҳаёт кечириши учун уни ёшлигидан меҳнатга солиб чиниқтириши, содда кийинишга, ўзини сипо тутишга, ҳаё-иболи бўлишга ундаб бориши ҳам қарз, ҳам фарздир.

Мана,' Адолатхон опанинг оиласи ўзига тўқ оилалардан. Лекин у бўлар-бўлмасга қизларини ясантиравермайди, сотиб олинган ҳар бир кийим-бош меҳнат эвазига келганини тушунтиради. Шунинг учун болаларига уларни эҳтиётлаб, озода кийиш лозимлигини уқтиради. Бир оз эскирса, «энди кийиб бўлмайди», деб улоқтириб ташлаш нотўғри эканлигини англатади.

Қиз бола кийинишни, ўзини қандай олиб юришни билиши керак. Қиз боланинг бир оз кирланган ёки ғижимланган уст-бошда юриши, шунингдек, кўйлагининг этаги ёки бирор чокининг сўкилган ҳолда бўлиши хунук ва уятдир. Айниқса, бўйига етган қизлар учун уят.

Уст-бошни қимматбаҳо материаллардан тиктириб кийиш шарт эмас. Оддий матодан ўзига монанд қилиб тикилган бежирим кийим қиз болага худди қуйиб қўйгандай ярашади. Ўша кийимни қиз бола ўз қўли билан тиккан бўлса-чи? Бунга не етсин, ахир. Буни ким истамайди дейсиз? Айрим беандиша қизлар калта, тор, беўхшов кийимлар кийишни ўзларига эп биладилар. Сочларини қирқиб, гажак қўядилар. Нега оналар бу ҳолга бефарқ қарайдилар? Ўзларига келадиган гапни ўйламайдилар. Афсус билан айтамизки, тор кўйлакда юриш, тиззагача очиш, кўйлакнинг кўкрак қисмини катта ўйиш, сочни беўхшов тараш ўта ҳаёсизликдир. Ўз фарзандига сўзини ўтказа олмайдиган она қандай она бўлиши мумкин? Кишилар одатда қизларнинг кийимига, одобига қараб онага баҳо берадилар. Буни оналаримиз яхши билишлари керак.

БОЛАНИНГ КЎНГЛИ ДАЛАДА

Боланинг кўнглига қараш, талтайтириш яхшиликка олиб бормайди, бола ишёқмас бўлиб ўсади. Бу тоифадаги ота-оналар фахрланиб: «Биз ўз фарзандимиздан ҳеч нарсани аямаймиз», дейдилар. Хўш, болани шу билан бахтли қилиб бўладими? Йўқ, албатта. Бола ҳеч нарсага зориқмайди, тик ўсса, ҳаётнинг қизиғи қолмайди. Яшашнинг лаззати эртанги кун ҳақида ўйлашда, уни янада яхши, завқлироқ ўтиши устида қайғуришда, тер тўкиб меҳнат қилишда.

Ота-оналар ҳар хил бўлади.

Эр-хотин ишлашиб, яхшигина маош оладиган бир оилани биламиз. Феъли кенг одамлар. Лозим бўлганда ёру-дўст, қўни-қўшнилардан ҳеч нарсани аяшмайди. Болаларга келганда пулга қаттиқ туришади, чўнтакларига ортиқча пул солишмайди. Керак бўлганда тийин-тийинигача санаб беришади. Улар болаларини меҳнат қилиб, пул топишнинг қадрига етишсин, деб шундай қилишади. Ота-она фарзандларини ёшликдан меҳнатда тарбия топишларига алоҳида аҳамият беришди. Кичикларидан ўзларини-ўзлари эплашга, ёши, кучи, имкониятларига қараб уларни ҳар қандай меҳнатга ўргатиб, организмини чиниқтириб, қийинчиликларни енга оладиган, кучли ирода эгаси қилиб тарбияладилар. Эндиликда, болалар қўлидан ҳар бир иш келадиган, уддабурон, меҳнат қилиб пул топишнинг қадрига етадиган ўғил-қизлар бўлишди.

Меҳнатсевар оилаларда болалар ёшлигиданоқ рўзғорнинг бутун «сир»ларини ўрганиб борадилар. Чунки, ҳалол меҳнат билан топилган пулнинг ҳар бир тийинини ота-оналари тежаб-тергаб сарф қилишганини кўриб, кўзлари пишиб боради. Бундай оилаларда тирикчилик эҳтиёжлари сўмлаб эмас, тийинлаб сарф қилинади. Бу сир эмас. Болалари ҳам сўмни эмас, фақат тийинни кўрадилар. Шунинг учун улар тийин қадрига, меҳнат қадрига, ота-она қадрига етадилар.

Катта маош билан яшайдиган баъзи оилаларда ўсган болалар кўпинча қийинчилик кўрмай, ёмон тарбияланадилар. Улар ота-оналари катта-катта сарф қилганликларини, унча-мунча пулни менсимасликларини кўриб, турмушни осон, деб ўйлай бошлайдилар. Бундай ота-оналар болалари олдида пулнинг қадрини ошириш ўрнига, уларни шартта-шартта сарф қилишга ўргатадилар, болани пулга ўргатиш хавфли эканини назар-писанд қилмай, арзандаларининг чўнтакларига майда харажатлар учун катта-катта пулларни солиб қўядилар. Бола ҳам бемеҳнат, беташвиш чўнтакка кирган пулни ҳеч аямай исроф қилади, у ота-онаси яна пул беришини билади. Шу тахлит, бола пулга ўрганади, уни қадрламайдиган бўлади. Бу нарса ақли ҳали тўлишмаган болани меҳнат қилмай ҳам яшаш мумкин, деган ниҳоятда хатарли тушунчага олиб келади. Бола ишга бўйин ёр бермайдиган, тайёрга —айёр бўлиб ўсади. Шунинг учун ота-она болани ёшликдан меҳнатда чиниқтириб бориши, меҳнат билан топилган ҳар бир нарса ва буюмни эҳтиётлаш ва қадрига етишга ўргатиши керак. Ана шундагина у ҳаётни тушуниб, ўз иззат-ҳурматини топади, яшаш лаззатини тушунади.

Ойшахон ТЎРАЕВА,
педагогика фанлари кандидати, Низомий номли Давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси.

Эл саломатлигини сақлашда шифокорларимиз сидқидилдан хизмат қилмоқдалар. Студентлар шаҳарчасидаги 32-поликлиника ҳам ёшларга намунали медицина ёрдами кўрсатяпти.

СУРАТДА: поликлиника шифокорларидан Б. Тошпўлатов ва С. Иногомовалар рентген плёнкасини кўздан кечирмоқдалар.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

●*Экран янгиликлари*

„Ер юзида ҳаёт бўлсин деб"

Мамлакатимиз экранларида кинорежиссер Е. Кареловнинг «Мен, Шаповалов Т. П.» янги фильми намойиш этилмоқда. Бу — оддий солдатликдан то Совет Армияси генерали лавозимигача бўлган суронли, шу билан бирга шонли йўлни босиб ўтган ҳарбий қўмондоннинг тақдири ҳақида ҳикоя қилувчи, икки тўла метражли картинадан ташкил топган, диологиянинг биринчи қисми. Кино асар авторларининг диққат марказида— совет халқининг ўз озодлиги ва мустақиллиги учун қаҳрамонона курашида актив қатнашган лашкарбошининг умумлашган образи ётибди.

Биринчи картинада томошабинлар генерал Шаповалов билан Улуғ Ватан уруши арафасида хайрлашадилар. Ҳозир «Мосфильм» киностудиясида диологиянинг иккинчи қисми— «Ер юзида ҳаёт бўлсин деб» номланган иккинчи қисмини монтаж қилиш тугалланмоқда.

Герман фашизми билан урушнинг суронли йилларида фронт қўмондонидек масъулиятли лавозимни қабул қилган қаҳрамоннинг ҳарбий қобилияти қирралари очилиб боради. Унинг характеридаги ватанпарварлик, ҳақиқат, ишнинг тантанасига чуқур ишонч, топқирлик, уддаси билан хатарли ишга қўл уришдек энг яхши томонларни РСФСР халқ артисти Е. Матвеев зўр санъат билан томошабинларга талқин этади.

— Бизнинг фильм, типик қаҳрамон таржимаи холидан олинган фактлар билан мамлакатимиз таржимаи холидан туғилган катта тарихий асардир. Биз томошабинларга кўплаб қаҳрамонларни воя га етказган шонли кураш ва ғалабалар даври ҳақида, инсоннинг халқ ва Ватан тақдири учун юксак масъулияти ҳақида ҳикоя қилиб бермоқчимиз, — дейди постановкачи режиссер Е. Карелов.

«Ер юзида ҳаёт бўлсин деб» фильми яқинда экранларга чиқади.

Владимир АФИНОГЕНОВ,
АПН.

УКРАИН ТИЛИДА

Украина сиёсий адабиёт нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити тўғрисидаги материаллар тўпламини украин тилида босмадан чиқарди. Тўпламда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советининг «Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити якунлари тўғрисида»ги қарори ҳам бор.

(ТАСС.)

ЛИТВА ТИЛИДА

ВИЛЬНЮС, (ТАСС). «Минтис» нашриёти «Леонид Ильич Брежневнинг Америка Қўшма Штатларига визити» деган китобни литва тилида босмадан чиқарди. Тўпламга КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари нутқлари, визит чоғида имзоланган ҳужжатлар ва бошқа материаллар киритилган.

„ДИПЛОМАТИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ"НИНГ ЯНГИ НАШРИ

А. А. Громико, И. Н. Земсков, В. М. Хвостов таҳрири остида нашр этилаётган «Дипломатический словарь»нинг учинчи охирги томи босмадан чиқди. Янги уч томлик нашрида тематика анча кенгайтирилган бўлиб у 1973 йилнинг бошигача бўлган энг муҳим дипломатик воқеаларни ўз ичига олади. Нашр Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати ва халқаро муносабатлари масалаларини ўрганувчиларга фойдали қўлланмадир.

(ТАСС.)

ХАЛҚАРО АХБОРОТ: воқеалар. фактлар. янгиликлар

„Вигорлат" заводи кенгаймоқда

ПРАГА. Чехословакиянинг Снин шаҳридаги «Вигорлат» машинасозлик заводи коллективи шу беш йилликда Совет Иттифоқига турли конструкциядаги 500 дан ортиқ гидравлик пресс етказиб беради.

Заводнинг СССРдаги корхоналар ва ташқи савдо ташкилотлари билан ҳамкорлиги 1961 йилда бошланган эди. Шу йиллар мобайнида СССРга 12 мингдан ортиқ турли хил гидравлик пресс экспорт қилинди.

Чехословакия машинасозларининг бу маҳсулотларини Совет Иттифоқидаги ўнлаб корхоналарда учратиш мумкин.

Заводни реконструкция қилиш тугаллангандан сўнг бу ерда маҳсулот ишлаб чиқариш яқин йиллар ичида бир неча баравар ортади.

ЯНГИ КОРХОНАЛАР ИШГА ТУШДИ

ВАРШАВА. Янги ёки бутунлай модернизация қилинган корхоналар Польшада янги йил бошланиши билан ишга тушди. 1974 йилда бу корхоналар саноатни янада ривожлантириш учун, ички бозорни яхшироқ таъминлаш ва экспортни кенгайтириш учун катта аҳамиятга эга бўлган кўпгина замонавий маҳсулотлар етказиб беради.

Вроцлавдаги «Дольмель» электр машиналар заводида турба генераторлар учун деталларни пресслаб берадиган янги цех фойдаланишга топширилди.

Шецинда янги «Грифбет» уйсозлик комбинати ишга тушди. Бу комбинат йилига 7450 хона учун конструкциялар тайёрлаб беради.

Лодздаги «Теофилув» тўқимачилик -тикувчилик комбинатида янги тикувчилик фабрикаси ишга туширилди.

Краков воеводлигида чўчқаларни боқиб семиртирадиган биринчи саноат пункти ишга туширилди.

Польшадаги Ополь деган жойда омухта озуқалар тайёрловчи корхонада «Инка» сули кофеси ишлаб чиқарила бошланди. Муддатидан икки ярим ой олдин ишга тушган ва эриб кетадиган шундай кофе ишлаб чиқарувчи бу цехнинг маҳсулоти халққа жуда манзур бўлмоқда (ТАСС).

СОВЕТ ЦИРКИ ЯНГИ ЗЕЛАНДИЯДА

КАНБЕРРА. (ТАСС) Янги Зеландиянинг Крайстчерч шаҳрида одатдан ташқари гавжум. Шаҳар аҳолиси у ерга гастролга келган Москва Давлат цирки артистларини кутиб олишмоқда.

ТАСС мухбири СССР халқ артисти Юрий Никулин билан телефон орқали гаплашди. У Янги зеландияликлар совет артистларини табрик хитоблари, қарсаклар, самимий табассум билан кутиб олмоқда, деб хабар берди. 5.000 томошабин сиғадиган маҳаллий цирк залида «Москва цирки — 1974 йилда» деган премьера катта муваффақият билан ўтди.

Артистларимизнинг томошаларини Янги Зеландия матбуоти юқори баҳоламоқда. Газеталар Москва цирки «жуда яхши томоша кўрсатмоқда», деб таъкидлашмоқда.

Бангладешдаги виставка

ДАККА. (ТАСС). Бангладеш Халқ Республикаси пойтахтида совет китобларини сотиш виставкаси очилди. Даккадаги санъат залида очилган виставканинг стендларига инглиз ва бенгал тилларида нашр этилган бадиий, ижтимоий — сиёсий, техника ва ўқув адабиётлари, шунингдек совет грампластинкалари ва маркалари қўйилган.

Виставканинг очилиш маросимида нутқ сўзлаган Бангладеш ички ва ташқи савдо министри А. Камаруззамон бундай деди: совет мамлакати билан маданий алоқа қилиш Бангладеш маданиятини бойитибгина қолмай, социализм принципларини ўзлаштиришда ва рўёбга чиқаришда совет халқидан ўрнак олиб яшашда мамлакат халқига ёрдам ҳам беради.

ОҒИРЛИГИ КАМБАҒАЛЛАР ЗИММАСИГА

КАПИТАЛИСТИК жамиятни тўхтовсиз ларзага келтираётган ҳамма тартибсизликлар ва танглинларнинг оғирлиги ҳаммадан аввал оддий меҳнатчилар зиммасига тушаётгани ҳеч кимга сир эмас. Бетайин иқтисодий аҳвол қийинчиликлари улар елкасига тушади, банкрот бўлган корхоналар учун улар товон тўлайдилар, пул қадрсизлиги мамлакатни ларзага келтирганида даставвал уларнинг маошини бир ҳолда сақлаб турадилар.

Етакчи империалистик давлатларга ҳужум қилган ҳозирги энергетика танглигининг оқибатлари бу ҳақиқатни яна бир марта тасдиқлайди.

Илгари ҳам тез-тез рўй берганидек, ҳозир ҳам хом нефть нархининг ошиши ва уни қазиб чиқаришнинг камайтирилишидан монополиялар зарар кўргани йўқ. Нефть ишбилармонлари нефть маҳсулотларининг нархини оширдилар ва бундан анча катта фойда олдилар. Ғарбий Европадаги энг эзилаётган меҳнаткашлар гуруҳидан бўлган муҳожир ишчилар «Нефть ҳалокати»нинг биринчи қурбони бўлдилар.

Турли маълумотларга қараганда, ҳозир Ғарбий Европа мамлакатларида иш қидириб келган 8 миллиондан 11,5 миллионгача чет эллик ишчи бор. Булар асосан Осиё ва Африкадан келган муҳожирлардир. Лекин Ғарбий Европанинг «қамбағал районлари»— Италия жануби, Испания, Греция, Португалиядан келган миллионлаб кишилар ҳам бор. Америкада чиқаётган «Таймс» журналининг яқиндагина ёзганидек, ёлғиз Португалиянинг ўзидан «бадавлат қўшнилар»никига бир ярим миллиондан кўпроқ киши муҳожир бўлиб келди.

Муҳожир ишчилар Ғарбий Европадаги саноат корхоналари эгалари томонидан ҳамиша кучли эксплуатация қилиниб келди. Уларга кам иш ҳақи тўлайдилар, «ўз» ишчилари бош тортадиган ифлос ва оғир ишларнигина берадилар. Салгина норозилик кўрсатганлик учун муҳожирга мамлакатдан чиқариб юбориш хавфи таҳдид этиб туради.

Ғарбий Европадаги ривожланган мамлакатлар муҳожирларнинг оқиб келишини узоқ вақтларгача рағбатлантириб келдилар: бунинг сабаби тушунарли албатта: миллионларча муҳожирларнинг меҳнати уларнинг жуда катта маблағни тежаб қолиши учун имкон берди. «Европа иқтисодий уюшмасини асословчи мамлакатлар,— деб ёзади Лондонда ч и қ а ё т г а н «Таймс» газетаси,— чет эл ишчиларини ёллаш туфайли ҳар йили 21 миллиард фунт-стерлинг тежаб қолмоқдалар. «Кўпчилик экономист, саноатчи ва касаба союз раҳбарларининг фикрича, — деб уни такрорлайди ҳафталик «Обсервер» газетаси, — Ғарбий Европа муҳожирларсиз иқтисодий ривожланаолмасди».

Мана ҳозир, электр қуввати етишмайдиган, экономиканинг ривожланиш суръати секинлашадиган ва ишсизликнинг ўсиши тезлашадиган оғир вақтлар келаётган бир пайтда муҳожирлар учун катта қийинчиликлар юзага келади, «Европа иқтисодий уюшмасининг асосчилари бўлган мамлакатлар чет эл ишчилари олдида ўз эшикларини ёпиб қўйдилар ва бундан илгари келганлардан қутилиш тўғрисида ўйламоқдалар».

Яқинда ГФР Федерал меҳнат бошқармаси муҳожирларга зарба берди. У корхона эгаларининг чет эл ишчиларига бўлган ҳамма талабларини бекор қилиш ҳақида буйруқ берди. Англия, Бельгия, Дания ва Италия чет эл меҳнаткашларининг муҳожир бўлиб келишини илгари тақиқлаб қўйган эдилар. Австрия канцлери Бруно Крайский ўз мамлакатида муҳожирлар сони «меъёрига етди» деб айтди». Голландия, Люксембург ва бошқа мамлакатлар ҳам мазкур давлатларга эргашиб кетиши кўриниб турибди, — деб ташвишланиб ёзди Испанияда чиқаётган «Информасьонес» газетаси.

Шундай қилиб, «Европани гуллатиб, яшнатиш»да ўз ҳиссасини қўшишни истаган ҳар бир киши олдида илгари меҳмондўстлик билан очиқ турган эшиклар ҳозир маҳкам ёпиб қўйилди. Муҳожирларни эксплуатация қилиш орқали миллиардлаб марка, франк ва фунт-стерлинг қўлга киритганлар энди улардан уйларига жўнаб кетишни сўраша керак.

«Оғирлиги камбағаллар зиммасига тушади» принципи буржуазиянинг ёлланган идеологлари ёқтириб мақтайдиган «инсонпарвар капитализм» вақтида ҳам асло ўзгарганмас.

В. КУЗЬМИН
(АПН).

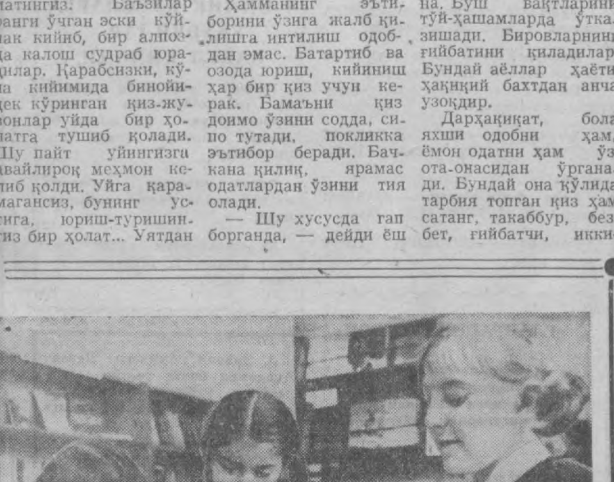

Ленин районидаги марказий болалар шаҳар кутубхонаси ўқувчиларнинг энг севимли даргоҳларидан биридир. Бу ерда ўқувчилар учун турли темаларда конференциялар, учрашув ва суҳбатлар ўтказилади. Маълум бир воқеага бағишланган кўргазмалар уюштирилади. Ҳозир кутубхонанинг тўрт ярим минг ёш китобхони ҳамда 51 мингдан зиёд турли адабиётлари бор.

СУРАТДА: кутубхоначи Гуля Мирҳамидова (чапдан) ёш китобхонлардан Муҳаббат Ғаниева билан Ира Бессоновага Аркадий Гайдар асарларини танлашда ёрдамлашмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

●*Медицина тарихидан*

ВИТАМИН ҚАНДАЙ ЯРАТИЛГАН?

Илгариги вақтларда денгизда узоқ вақт саёҳат қилиб юрган ёки экспедицияда бўлган кишилар ўртасида ғалати бир касаллик тарқалар эди. Одамлар нима сабабдан бундай касаллик рўй бериши устида кўп бош қотирганлар, бироқ бунинг тагига етолмаганлар. Ахир, саёҳатда ёки экспедицияда бўлган кишилар ҳам етарли даражада калорияга ҳамда керакли миқдорда оқсил, ёғ, карбон сувига эга бўлган таомлар истеъмол қилар эдилар-ку. Лекин...

Ҳамма гап ана шу «лекин»да эди. Маълумки, узоқ вақт давомида саёҳат ва экспедицияда бўлган кишилар асосан консерва маҳсулотларидан иборат бир хил таомлар истеъмол қилар эдилар. Хўш, бу таомларнинг одатдаги овқатлардан қандай фарқи бўлиши мумкин? Бу саволга ёш рус врачи Н. И. Лунининнинг 1880 йилда олиб борган тажрибалари мисолида жавоб берамиз.

Лунин оқ каламушларга табиий сут берганда, улар яхши ўсиб ривожланганлар. Шундан сўнг, бу каламушларга сутнинг таркибига кирувчи моддаларни бир-бирига аралаштириш йўли билан сунъий сут ҳосил қилиб, сўнг шу сут билан овқатлантирганда, каламушларнинг деярли ҳаммаси ўлиб қолади. Шунга асосланиб, олим табиий сут таркибида ҳаёт учун ғоят зарур, бироқ ҳозирча бизга маълум бўлмаган моддалар бор, деган хулосага келади.

Кейинчалик, 1912 йилда поляк олими Казимир Функ бу моддаларни озиқ маҳсулотларидан соф ҳолда ажратиб олади ва уларни «витаминлар» деб аташни таклиф этади. «Витамин» лотинча сўз бўлиб, «вита»— ҳаёт, «амин» — эса таркибида азот бор модда демакдир.

Витаминлар кашф қилиниш вақтига қараб, уларга лотин алифбеси тартиби билан А, В, С, Д, Е. ва ҳоказо номлар берилди.

Ҳозирги кунда бизга 30 га яқин витаминлар маълум бўлиб, шулардан 12 таси яхши ўрганилган ва улар киши организми учун катта аҳамиятга эгадир.

Ш. ШОМУҲАМЕДОВ,
медицина фанлари кандидати.

Жонажон Ватан бўйлаб

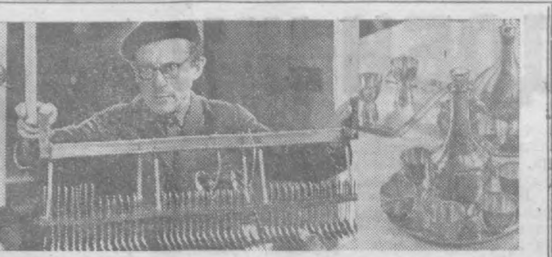

«Таллинда қурилиш ҳеч қачон ниҳоясига етмайди», — дейилади маҳаллий афсоналардан бирида. Чиндан ҳам шаҳар минг йилдан бери қурилишига қарамай, унда ҳали ҳам ўрта аср бинолари сақланиб қолган. Чапдаги суратда шаҳарнинг — Ратуша майдони тасвирланган.

Юқоридаги суратда Великий Устюгдаги «Шимолий нуқра» заводининг энг яхши мастери— шаҳарнинг фахрли граждани коммунист Иван Николаевич Тропинни кўриб турибсиз. Унинг ўнг ва чап томонларида завод маҳсулотларидан намуналар.

Пастдаги суратларда: (чапдан ўнгга) — Ухта газ қайта ишлаш заводининг ректификацион колонналари. Шу ердан тозаланган газ истеъмолчиларга йўл олади; Смоленск. Смирнов номли майдондаги «Смоленск» меҳмонхонаси: Волга автомобиль заводининг бош конвейерида; Чексиз тайга ўлкаси ботқоқликлар ва тундрадан иборат Тюмень областининг шимоли нефть ва табиий газ конларига бой. Вертолёт бу ерда — асосий транспорт ҳисобланади.

(ТАСС фотохроникаси).

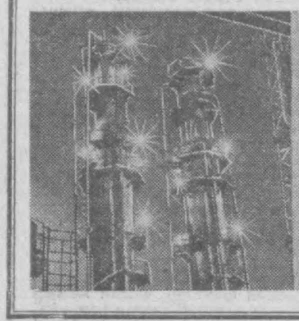

ФАН ОЛАМИДА

ОЛТИН КОНЛАРИНИНГ СИРИ

Қадимда Бухоро амирлигида ясалган олтин рангли буюмлар Испания, Венгрия ва Туркия бозорларида алмашув хизматини ўтаб келганлиги кўпчиликка маълум. Мовароуннаҳр — икки дарё оралиғида «сирли» —номаълум жойлардан олтин қазиб олинаётган Пётр I га ҳам маълум бўлган. Шунинг учун бўлса керак, у ўз вақтида шу олтин конлари қаерда эканлигидан воқиф бўлиш мақсадида ўзининг икки князини — Гагарин ва Черкасскийларни турли вақтларда икки дарё оралиғига юборади. Лекин бу князлар ҳам «сирли» конлар сирини очолмай, доғда қолишган.

Агар биз бундан ҳам қадимий тарих саҳифаларига мурожаат қилар эканмиз, қадимий юнонлар тилида «Асрушан», «Сўғдиёна», сўнгра араблар тилида «Мовароуннаҳр» XIX асрдан эса, Туркистон деб аталмиш бу ўлкада олтин бор эканлигидан дарак топамиз. Жумладан, қадимий юнон олимларидан Геродот шундай ёзиб қолдирган: «Улар (икки дарё оралиғида яшовчи халқлар) темир ва кумушни сира ишлатмайдилар». Ундан беш аср кейин яшаган географ олим—Страбон ёзади: «Уларнинг юртида кумуш мутлақо йўқ, темир ҳам, аммо мис ва олтин бор. «Эрамизнинг V—VI асрларига доир Хитой солномаларида Кан (Самарқанд) вилоятида ва ундан шарқроқдаги ерларда олтин борлигидан хабар қилинади. Бундан 4-5 аср ўттач, шу ҳақда араб ва эрон олимлари Абу Исҳоқ Истакрий ва Ҳамдаллаҳ Казвиний ҳам ёзиб ўтганлар. 1912 йилга келиб, бир хил олимлар Ўзбекистон ерлари металл сақловчи конларга эга эмас, деган бир вақтда. 1918 йили Г. В. Леонов «Туркистон... аввалдан олтини билан шуҳрат топганди», деб ёзиб қолдиради. Ана шу қадимий ва замонавий бир-бирига зид бўлган олтин ҳақидаги қарама-қарши фикрлар хукм суришига қарамай, икки дарё оралиғидаги олтин конлари сири узоқ даврлар мобайнида ечилмас жумбоқ бўлди. Бунинг асосий сабабчиларидан бири Бухоро амирлик хонадонининг таъзйиқи ва буни ўта даражада сир сақлаш бўлди. Бу ҳақда турли-туман ривоятлар тўқилди. Шулардан бирида, гўё амирлар авлоди олтин конларини қазиш учун қулларни чет эллардан — Эрон, Туркия ва Афғонистон бозорларидан сотиб олар эканлар. Уларнинг кўзини боғлаб, оёқ ва қўлларини кишанлаб, туяларда олтин қазийдиган ерларга келтириб кўзларини очганлар. Бечора қуллар қаерга келганларини ҳам пайқамай, олтин қазишга киришганлар. Ўша замон техникаси бўйича, конларда олтин тугади, деб қарор қилинса, бу ерда ишлаган қуллар иккинчи конга кўчирилмай, турли алдов воситалари ёрдамида ўлимга маҳкум этилганлар. Шундай йўсинда, бу кон «сири» мангуликка беркитилган экан...

Совет ҳукумати Туркистонга таалуқли бир қатор Декретларида Мирзачўлни ўзлаштириш, Туркистонда ирригация ишларини зудлик билан йўлга қўйиш, бу ўлкадаги фойдали қазилмаларни излаб топишни ҳам ривожлантиришни олға сурди. Туркистондаги биринчи дорилфунун — САГУ қошида тоғ—геология факультети (1922 йил) биринчи бўлиб очилиши ҳам фикримизнинг далилидир.

1928 йили Туркистон геологиясини муфассал ўрганиш ва ундаги фойдали қазилмаларнинг жойлашиш қонуниятларини аниқлаш мақсадида Тошкентда Бутуниттифоқ геологик конгресси чақирилади, бу конгресга чет эл ва айниқса, немис геолог олимлари таклиф этилади. Шу конгресс қарорлари асосида Ўрта Осиёда биринчи бўлиб, Тожик—Помир комплекс геология экспедицияси тузилади. Бу экспедиция ўлканинг тоғли районларида асосан металл фойдали қазилмалари қатори «сирли» олтин конларини излаб топишни мақсад қилиб қўяди. Беш йил давомида экспедиция тинмай тоғма-тоғ кезади, кўпгина ижобий натижаларга эришади. Лекин «сирли» олтин конлари жумбоғини еча олмайди.

1938—1940 йилга келиб, Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясига қарашли геология институти ходимларидан Н. П. Петров ўзининг геология — қидирув ишларини Марказий Қизилқум саҳроларида ўтказди. Натижада, Олтинтов, Қоратов, Каскиртоғ, Ирлиртоғ ва Кунияда кўплаб қадимий тоғ қазилган жойларни топиб, улардан нима казиб олинганлиги ҳақида бош қотиради. Ўз ишларига хулоса ясаб, Қизилқумда олтин топилишининг имкониятлари мавжуд деган мақоласини 1941 йили чоп этади. Шундан сўнг, Ўзбекистон олтини ҳақида яна жимлик ҳукм суради.

САГУнинг геология факультетида машҳур олимлар Б. Наследов, А. С. Уклонский, В. И. Поповлардан геология илмининг сир-асрорларини ўрганган Иброҳим Ҳамробоев 1947 йилга келиб, Нурота, Зарбулоқ, Зиявутдин тоғларини текширишга киришади. У бу ердаги тоғларни аввал кўндалангига, сўнг бўйига қадамба-қадам ҳормай кезади. Минерал ва тоғ жинсларидан намуналар ушатиб олади. Бу ердаги геологик қизиқ фактлар уни мафтун этади. Уч йил давом этган машаққатли меҳнат ўз самарасини топди. И. Ҳамробоев олтин даракчиси ҳисобланган маргимуш колчедани — асренопиритни топди. Қаерда бу модда топилса у ерда олтин излаш зарур эканлигидан далолат берар эди. Шу асосда Иброҳим Ҳамробоевнинг ўзи майда олтин конларини топади.

Олтиннинг маргимуш минерали билан боғлиқ эканлигини топиш Ўрта — Осиё геологиясида янги саҳифа очди. Бу кашфиёт кейинчалик олтин конлари очилишига сабаб бўлганининг гувоҳимиз. И. Ҳамробоев эришилган бу муваффақиятлар билан чекланиб қолмади. 1954—1958 йиллар давомида у Ғарбий Ўзбекистонда икки хил олтин конлари бўлишлиги: булардан бирида олтин маргимуш колчедани (арсенопирит) билан, иккинчиси эса, жуда сийрак ҳолда кварц темирларида учраши белгиланди.

Ўзбекистон геология министрлиги геофизика трести ходимлари Мордвинцев, П. В. Хромишкин ва бошқалар 1957 йилда И. Ҳамробоев топган олтин билан маргимушнинг боғлиқлик ҳодисасини назарда тутиб, юқорида айтилган олтин зонаси ичида аввал маргимушга бой бўлган аномалия майдонларини аниқладилар, шу жойлар қазилганда, бу ерлар остида ҳақиқатан ҳам олтин борлигини исбот қилдилар.

Шундай қилиб, Мурунтов кони очилди. Уни ҳар тарафлама ўрганишда ва аниқлашда Л. З. Палей, В. М. Шуригин, К. Б. Шулятников каби кишилар кўп меҳнат сарф этдилар.

Тиниб-тинчимас олим И. Ҳамробоев кейинги ўн йиллар давомида ҳам самарали меҳнат қилди. Турли маъданларни ер остидан излаб топишда зарур бўлган янгидан-янги геологик даракчиларни излаб топди. Ўзининг геологик фаолиятида 5 та олтин ва битта вольфрам конини очган, Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг мухбир аъзоси, Ленин мукофоти лауреати, профессор И. Ҳамробоев Ўзбекистон металл конларини излаб топишда муносиб улуш қўшди ва бу соҳада ҳормай—толмай меҳнат қилмоқда.

М. ЗОКИРОВ,
геология-минералогия фанлари доктори.

Ҳар тўғрида

Денгиз остидаги тилла

Иккинчи жаҳон уруши йилларида Нью-фраундленд ороли яқинида чўкиб кетган Англия кемасини кўтариб олиш ишлари тўрт ойга яқин давом этди. Бу кема Нью-Йоркдан Британия оролларига келаётганида немис сув ости кемаси томонидан чўктирилган эди. Ўша даврдан қолган маълумотларга кўра, кеманинг олдинги қисмида олтин қуймалари билан тўлдирилган пўлат контейнер мавжуд экан. Кема қолдиқларини қидириш урушдан кейинги йилларда тинимсиз давом этди. Фақат ярим йилгина аввал у чўкиан жой топилди. 30 йилга яқин денгиз тубида ётган кемадаги хазина яна Британия давлат хазинасига тўлалигича қайтарилди.

Ғалати рекорд

Дюссельдорф (ГФР) шаҳрида яшовчи 74 яшар Гейнц Арнтц тез-тез ўзига хос «гастрол»ларга чиқиб туради. Бу пенсионер музикачи пианинони тўхтовсиз чалиш бўйича рекордчи ҳисобланади. У бир неча йил муқаддам Нью-Йорк шаҳрида ўрнатган бу соҳадаги рекорд янгилангани йўқ. У ўшанда 865 соат тўхтовсиз пианино чалган эди.

Ноябрь ойида Франциядаги Нанси шаҳрида яшовчи ўз дўстлариникига бир неча кунга меҳмонга келган ғалати «рекордчи» Францияда ҳам ўзи ҳақида хотира қолдиришга қарор қилди. У 20 кун мобайнида тўхтовсиз пианино чалди. Бир неча-кундузда фақат икки соатдан дам олди, холос.

Пасха ёки бўлмаса маҳаллий аҳоли тили билан айтганда Рапа-Нум ороли христианларнинг пасха байрами арафасида очилган эди. 1722 йил 6 апрель куни голландиялик адмирал Яков Роггевен бу оролни кашф этиб, байрам шарафига уни Пасха ороли деб атаганди. Орол турли-туман сирларга бойлиги билан европаликларни ҳайратда қолдирди. Бу сирларнинг кўпчилиги ҳозирги даврда ҳам жумбоқлигича қолмоқда.

Масалан, ронго роног, яъни ёғочга ўйиб ишланган турли хил белги ва фигуралар (суратга қаранг) ана шундай жумбоқлардан ҳисобланади. Оролда яшовчи маҳаллий кишилар бу жумбоқнамо кашталарни ҳайратда қоларли даражада чаққонлик билан ўйишади. Аммо улар бу фигуралар ва белгиларнинг қандай маъно англатишини айтиб беришолмайди. Олимлар бир неча ўн йиллардан бери шу жумбоқни ечиш учун уриниб келишмоқда. Баъзилар эса бу белгиларни қадимий ёзув ёдгорлиги бўлса керак, деб тахмин қилмоқдалар. Бу белгиларнинг сири очилгач, оролнинг бошқа жумбоқларини ечиш учун ҳам йўл очилса... ажаб эмас.

(ТАСС фотохроникаси).

Спорт

Франкфуртда чек ташланди

Франкфурт-майнда ўтказилган чек ташлаш натижасида ГФР терма командаси ГДР ва Австралия командалари билан финал ўйинларнинг биринчи группасида ўйнаҳилар. Бўлажак ўнинчи жаҳон футбол мусобақалари Германия Федератив Республикасида ўтказилади. Халқаро футбол федерацияси (Фифа) муайян доираларининг разил кирдикорлари натижасида финалчилар қаторига кириб олган Чили терма командаси ҳам шу группада бор. Фифа президенти С. Роуз шу қилмиши учун қонхўр Чили хунтасининг бошлиғи Пиночетдан миннатдорчилик билдирилган телеграмма олди. Жуда кўп мамлакатлар СССР терма командасининг жаҳон биринчилиги мусобақаларида қатнашишдан маҳрум қилинганлигига қарши кескин норозилик билдирмоқдалар.

Иккинчи финал группасига жаҳон чемпионлари — Бразилия футболчилари, Заир ва Шотландия командалари кирди. Бу группада Югославия билан Испания терма командалари ўртасидаги қўшимча ўйинда ғалаба қозонган команда ҳам қатнашади. Бу ўйин 13 февралда Майн дарёси бўйидаги Франкфурт шаҳрида бўлади.

Учинчи группа Уругвай, Голландия, Болгария, ва Швеция командаларидан, тўртинчи группа эса, Италия, Польша, Аргентина ва Гаити командаларидан иборат.

Чек ташлаш натижаларини анализ қилиш ва бу ҳақда анчагина фикр-мулоҳазалар билдириш мумкин. Аммо мутахассислар ҳозирнинг ўзидаёқ пешқадам командалар — ГФР ва Бразилия терма командалари учун рақиблар қўл келганлигига эътибор бермоқдалар. Лекин ГДР футбол федерациясининг президенти Х. Ридель Европа чемпионлари билан «қўшни» бўлишдан сира ҳам ташвишланмаётганлигини айтди.

Кўпчиликнинг фикрича, учинчи группа иштирокчиларидан қайси бирининг ғалаба қозониши тўғрисида олдиндан бирон нарса айтиш қийин, Сўнгги «тўртлик»га келганда, Польша терма командасининг тренери К. Горский бу группа составидан мамнун эканлигини айтди.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8|I да **Этик кийган мушук.** (кундузи), **Қармен** (кечқурун), 9|I да **Боғчасарой фонтани** (кундузи), **Севги тумори** (кечқурун), 10|I да **Ўлик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак** (кундузи), **Боғчасарой фонтани** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8|I да **Абу Райҳон Беруний** (кечқурун), 9|I да **Абу Райҳон Беруний** (кундуз соат 12 ва 3 да), **Оқшомдан тушгача** (кечқурун), 10|I да **Абу Райҳон Беруний** (кундузи), **Парвона** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 9|I да **Менинг жаннатим** (кундузи), **Тоғ гўзали** (кечқурун), 10|I да **Хонума-Хонум** (кундузи), **Ҳижрон,** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **ЯНГИ ЙИЛ ЦИРК ТОМОШАЛАРИ** (10.00, 12.30, 15.00, 17.30 да).

Кино

8 ЯНВАРДА

Кўнгил хушлик чоғлари — «МОСКВА», САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун), «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (жуфт соатларда).

Қора капитан — «ЎЗБЕКИСТОН», Ғ. ҒУЛОМ номли, ҲАМЗА номли (кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «СПУТНИК» (19.00, 21.00).

Ёр-ёр — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Жодугар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Жиноят қидирув бўлимининг иш кунлари — «КЎКЧА» (кечқурун).

Синган тақа — «МИР» (кечқурун).

Бомбейлик куёв — С. РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Тоғлар чорлайди — САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 13.00, 15.00, 17.00).

Сайҳа — НАВОИЙ номли (17.30, 20.00).

Жиноят қидирув бўлимининг иш кунлари; Жиноят қидирув инспектори: — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (17.00, 20.00).

Изма-из — «СПУТНИК» (17.00, 20.00).

9 ЯНВАРДА

Кўнгил хушлик чоғлари — «МОСКВА», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (жуфт соатларда).

Қора капитан — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (18.00, 20.00, 21.30), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «СПУТНИК» (13.00, 14.00, 15.00, 19.00, 21.00).

Жиноят қидирув бўлимининг иш кунлари — «КЎКЧА», «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Ови юриб, дови юрмаганлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ёмон яхши одам (жуфт соатларда), **Севги можаролари** (тоқ соатларда):—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Бегуноҳ бўлса, озод эт! — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Мўлжалга ур, Асунта! —ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Прокурор ўғли — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Сайҳа — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

Тоғлар чорлайди — САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 13.00, 15.00, 17.00).

Қора фаришталар — НАВОИЙ номли (12.30, 15.00, 17.30, 20.00).

Изма-из — «СПУТНИК» (16.00 17.00, 20.00).

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»

1«Строймеханизация» трестининг 2-механизация бошқармаси башняли кран машинистларини тайёрлайдиган

ҚУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати —уч ярим ой.

Ўқувчилар ойига 75 сўм стипендия билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ш. Руставели кўчаси, 19-уй, Ўқув комбинати.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги Министрлигининг

«ВОДСТРОЙИНДУСТРИЯ» БИРЛАШМАСИГА

катта ревизор, катта иқтисод-молиячи, қурилиш индустрияси бўлими бошлиғининг ўринбосари

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй —Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Чилонзор район турар жой бошқармасининг

РЕМОНТ-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА

слесарь-сантехниклар, 1, 2, 3-класс шофёрлари, токарлар, автослесарлар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — вақтбай-мукофотли.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Азиз тошкентликлар сизлар учун!

«Тошкент фотостудияси аҳолидан, ташкилот ва корхоналардан қуйидаги фотография ишларини бажаришга

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Катталиги 13х18 см. дан 50 — 60 см. гача бўлган рангли фотосуратлар,

Ҳар қандай катталикдаги оқ-қора фотосуратлар;

Катталиги 24х30 см. дан 50х60 см. гача бўлган рангли ва оқ-қора фотопортретлар;

Катталиги 18 — 24 см. дан 30х40 см гача бўлган «Палех» услубида ишланган рангли ва оқ-қора фотосуратлар ва фотопортретлар;

Фотостудия болалар муассасаларига бориб рангли ва оқ-қора фотография ишларини бажаради.

Тўй маросимлари ва оила тантаналарида рангли ва оқ-қора фотосуратлар олади;

Катталиги 18х24 см. дан 30х40 см гача бўлган оқ-қора фотосуратли эсдалик фотоальбомларини тайёрлайди;

Катталиги 18х24 см дан 30х 40 см гача бўлган оқ-қора фотовиньеткаларни тайёрлайди.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Луначарский шоссеси, 105 «А» уй, телефонлар: 66-57-01, 66-57-54 66-57-55.

1-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ

Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда троллейбус ҳайдовчилари тайёрлайдиган

4 ОЙЛИК КУРСЛАРГА ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Ўқишга кирганлар трамвай ва троллейбусларда бепул юриш ҳуқуқи ва ойида 60 сўмдан стипендия билан таъминланади.

Ёлғиз кишилар ётоқхона ва прописка билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Т. Шевченко кўчаси 28-уй.

А. Навоий номидаги Давлат Академик катта театри коллективи Ўзбекистон ССР халқ артисти Ж. Низомхўжаевга онаси

Мавжуда
ОЛИМХЎЖАЕВАнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Гастроном» республика конторасининг коллективи «Узгастроном» ходими Б. Каримовга онаси

Туҳфа
КАРИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Телевизор

8 ЯНВАРЬ

Сешанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.35 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 18.40 Ўқувчилар учун концерт. 19.10 **Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети.** Ўсимликшунослик факультети. 19.40 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 19.55 **«Қизлар давраси».** Такрорий кўрсатув. 20.55 «Ахборот» информацион программаси. 21.15 Телетомошабинлар талабларига мувофиқ концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 Рангли телевидение. «Етти чол ва бир қиз». Бадиий фильм (рус тилида).

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.35 Концерт. 19.30 **Инсон ва қонун.** 20.00 Концерт залида. «Берёзка» давлат хореографик ансамблининг концерти. 21.00 Рангли телевидение. «Бальзакнинг буюк муҳаббати». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Здоровье». Илмий-оммабоп программа (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Рангли телевидение. «И. Брамснинг тўртинчи симфонияси». Телевизион музикали фильм премьераси. 23.35 Рангли телевидение. Спорт кундалиги. 24.00 Кўрсатувлар программаси. 00.05 Москва кўрсатувларининг охири.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. **Рус тилида:** 19.15 «Тўқувчи қиз». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.30 «Санъат турлари». Архитектура. Эстетика асосларидан факультатив курс. 20.10 «Қишки ярмарка». Музикали телевизион фильм 20.40 «Чекист ҳақида қисса». Бадиий фильм (ўзбек тилида).

9 ЯНВАРЬ

Чоршанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. ЎҚУВЧИЛАРНИНГ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА. 10.55 Кўрсатувлар программаси. 11.00 «Янги йил саргузаштлари». 11.35 «Ўн икки ой». Болалар учун мультфильм (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 «Томошалар бошланади». Телевизион спектакль премьераси. 14.05 Рангли телевидение. Мультипликацион фильмлар программаси. «Билмасвой ва унинг дўстларининг бошидан кечирганлари». 9-серия. 14.35 Рангли телевидение. «Бальзакнинг буюк муҳаббати». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 15.35 «Арча байрами». Театрлаштирилган байрам томошалари. 16.35 «А. С. Пушкин прозаси». Адабиётдан ўқув кўрсатуви. 17.35 Онамларнинг мактаби 18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Янгиликлар. 18.20 Рангли телевидение. «Лэсси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 6-серия. (АҚШ).

Тошкент оқшоми 4 бет.
8 ЯНВАРЬ, 1974 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.

Р — 02121. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—2979.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02.49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими—33.81.42.